Rok IV. Nr. 8/9.

# DZIENNIK URZĘDOWY

## Wydziału Oświecenia Publicznego

### Województwa Śląskiego

KATOWICE. 15. września 1927.

TREŚĆ:

# Rozporządzenia i okólniki.

**Poz. 117.**

Katowice, dnia 30. 8. 1927.

**ODEZWA**
**do Nauczycielstwa Województwa Śląskiego.**

Przypominając odezwę p. Wojewody Śląskiego z dnia 30. listopada 1926 r, L. O. P. 38 176 (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 11 z dnia 30 listopada 1926), ponawiam przy rozpoczęciu nowego roku szkolnego apel do Nauczycielstwa w Województwie Śląskiem i wzywam do wytężonej pracy w szkole oraz ofiarnej pracy społecznej pośród ludu śląskiego i razem z tym ludem. Nie wolno nam zatrzymać się w połowie drogi, nie wolno nikomu uchylić się od pracy, której ogrom wspólnym tylko wysiłkiem może być opanowany. Niechaj każdy bez wyjątku nauczyciel i każda nauczycielka wejdzie w lud i wniesie podnietę do czynów prawdziwie obywatelskich, owianych zrozumieniem służby narodowej na niwie braterskiej współpracy.

Służbę nauczycielską na Śląsku spełniać należy w głębokiem przejęciu i poświęceniu na wzór kresowego rycerstwa, stojącego na ważnej i świętej placówce obowiązku.

Komu nie rozgorzał dotychczas w piersi znicz poświęcenia, niechaj roznieci go od słońca Majestatu Polski, — a jeżeli tego uczyniezdolny, — niechaj ustąpi.

Oceniając pracę nauczyciela. Urząd Wojewódzki będzie z równą bacznością rozważał jego pracę szkolną oraz jego działalność pośród społeczeństwa, te dwie bowiem, wzajemnie uzupełniające się połowy działania, stanowią dopiero całość, zbliżoną do szczytnego ideału prawdziwego nauczyciela.

Na pierwszej konferencji w każdej szkole należy odezwę na wstępie cytowaną ponownie odczytać i w dyskusji dostosować do miejscowych potrzeb życia codziennego. a następnie podjąć odrazu celową pracę społeczną.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz.**
Naczelnik Wydziału.

---

**118.**

**ROZPORZĄDZENIE**
**Rady Ministrów**
z dnia 11. lipca 1927 r.
**w sprawie należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa.**
(Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 579).

Na zasadzie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P.

Nr. 116, poz. 924) i art. 6 § 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) zarządza się co następuje:

§ 1 § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23. września 1925 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, odbywane poza granicami Państwa przez funkcjonarjuszów państwowych, sędziów, prokuratorów oraz wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 711) otrzymuje następujące brzmienie:

„Rozporządzenie niniejsze normuje należności za odbywane poza granicami Państwa podróże służbowe, delegacje (odkomenderwania) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r., praktykantów w służbie administracyjnej, sędziów, prokuratorów i kandydatów na stanowiska sędziowskie, wojskowych zawodowych, wojskowych, wymienionych w art. 111 112, 113, i 114 wyżej powołanej ustawy, oraz szeregowych niezawodowych“.

§ 2. § 2 wymienionego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje brzmienie następujące:

„Należności, unormowane niniejszem rozporządzeniem, przysługują w czasie podróży zagranicą od chwili przejazdu do chwili powrotu przez polski punkt graniczny Za czas podróży i pobytu na obszarze Państwa Polskiego przysługują diety i zwrot kosztów podróży według norm, ustalonych dla podróży służbowych w kraju, z wyjątkiem zwrotu kosztów przejazdu koleją oraz przewozu koleją bagażu podróżnego, a przy podróżach kurjerów dyplomatycznych oraz przesiedleniach także kosztów dorożek i tragarzy, do którego to zwrotu mają zastosowanie §§ 13, 16 ust 2 i 17 niniejszego rozporządzenia.

Przy podróżach zagranicznych przysługują przez cały czas podróży i pobytu poza granicami Państwa djety, przewidziane dla krańcowego punktu tej podróży. W razie jednak zatrzymania się w drodze dłużej, niż 24 godziny, przysługują za ten czas djety według normy stawek, ustalonych dla państwa, w którem się zatrzymano.

W wypadku podróży z zagranicy do kraju należą się za czas podróży do granicy Państwa Polskiego djety według norm, przewidzianych dla państwa, z którego odbywa się podróż z zastosowaniem przepisu, zawartego w drugiem zdaniu poprzedniego ustępu.

Za podróże służbowe pracowników kolejowych z kraju do stacyj kolejowych (miejscowości) granicznych, położonych na obcem terytorjum, przysługują djety według norm, przewidzianych dla podróży służbowych w kraju“.

§ 3. § 4 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje następujące brzmienie: „Djety ustala się jak następuje:

1. Azja z wyjątkiem obszaru, wchodzącego w skład Turcji i Związku Socjalistycznych Republik Rad, Afryka, Ameryka i Autralja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | dol. am. | 13 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 11 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 9 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 5 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 4 |

2. Wielka Brytanja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | dol. am. | 11 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 9 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 7 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 4 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 3 |

3. Danja, Holandja, Norwegja i Szwecja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | dol. am. | 10 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 8 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 6 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 3 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 2½ |

4. Turcja i Związek Socjalistycznych Republik Rad.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | dol. am. | 9 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 7 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 5 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 3 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 2,25 |

5. Szwajcarja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | fr. szw. | 32 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 27 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 21 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 15 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 10 |

6. Niemcy.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | mk. n. | 28 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 22 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 17 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 12 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 8 |

7. Belgja, Francja, Grecja, Hiszpanja, Portugalja i Włochy.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | fr. szw. | 30 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 26 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 21 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 13 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 10 |

8. Austrja, Finlandja i Węgry.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | fr. szw. | 25 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 22 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 18 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 12 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 8 |

9. Bułgarja, Estonja. Jugosławja, Łotwa i Rumunja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | fr. szw. | 23 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 19 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 16 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 10 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 8 |

10. Czechosłowacja.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grupa uposażenia | I—IV | kor. cz. | 150 |
| „ „ | V—VI | „ „ | 125 |
| „ „ | VII—IX | „ „ | 95 |
| „ „ | X—XII | „ „ | 60 |
| „ „ | XIII—XVI | „ „ | 50 |

Diety należne przy podróżach do państw, wymienionych pod 7), 8) i 9), płatne są we frankach francuskich lub w walucie tego kraju, do którego wyjeżdża funkcjonarjusz, lub w którym się zatrzymuje po drodze dłużej niż 24 godzin, według przeciętnego kursu franka szwajcarskiego w dniu, poprzedzającym rozpoczęcie podróży na giełdzie stolicy tego kraju, do którego podróż się odbywa. Przy podróżach dłużej trwających oraz delegacjach (odkomenderowaniach), przy których wypłata diet ma miejsce miesięcznie, obliczanie diet następuje według kursu franka szwajcarskiego z ostatniego dnia miesiąca, poprzedzającego wypłatę.

**§ 4.** Ustęp pierwszy § 6 wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje następujące brzmienie:

„Po upływie dwu pierwszych tygodni delegacji (odkomenderowania), liczonych od następnego dnia po przybyciu do miejsca delegacji (odkomenderowania), wypłaca się utrzymującym rodzinę w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 9. października 1923 r. djety zmniejszone o 20%, samotnym w rozumieniu powyższego artykułu — diety zmniejszone o 40%“.

**§ 5.** § 7 tegoż rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje następujące brzmienie:

„Jednostką obliczenia diet jest 24-godzinny okres czasu, liczący się od chwili rozpoczęcia podróży do chwili ukończenia podróży.

Za czas krótszy, niż 24 godziny, wypłaca się całą dietę, jeżeli czynność służbowa łącznie z podróżą lub sama podróż odbywała się w porze nocnej co najmniej przez 6 godzin między 21-ą a 6-tą godziną, w przeciwnym razie wypłaca się tylko połowę diet, o ile czynność służbowa łącznie z podróżą lub sama podróż trwała co najmniej 6 godzin.

Jeżeli w ciągu 24 godzinnego czasu podróż służbowa odbywa się zarówno na obszarze Państwa Polskiego, jak i na terytorjum zagranicznem, a pobyt na terytorjum zagranicznem trwał co najmniej 6 godzin, należą się diety zagraniczne".

**§ 6.** Po § 10 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów dodaje się następujący § 10a.

„Przepisy, zawarte w §§ 9 i 10, stosują się również do podróży, pozostających w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe (§ 3 ust. 3)".

**§ 7.** § 11 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje następujące brzmienie:

„Wojskowym, odkomenderowanym zagranicę, przysługują po nieprzerwanym rocznym pobycie zagranicą w charakterze odkomenderowanego w każdym następnym roku pobytu zagranicą diety za czas urlopu wypoczynkowego, spędzonego zagranicą, nie za dłuższy jednak okres czasu, niż za cztery tygodnie".

**§ 8.** § 12 wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów uchyla się.

**§ 9.** Po ustępie piątym § 13 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów wstawia się następujący wstęp:

„Funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym, którym w myśl postanowienia zawartego w ustępie drugim niniejszego paragrafu przysługuje zwrot ceny biletu I-ej klasy, zwraca się przy podróżach, pozostających w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe (§ 3ust. 3), faktycznie przeniesiony i udowodniony koszt przejazdu wozem sypialnym, o ile zachodzą warunki, ustalone w punktach a) i d) ustępu piątego niniejszego paragrafu".

**§ 10.** Po § 13 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów wstawia się następujące paragrafy 13a i 13b.

„§ 13a: Przy przejazdach linami kolejowemi Związku Socjalistycznych Republik Rad zwraca się funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym, pobierającym uposażenie według grupy od I—XII cenę t. zw. miękkiego miejsca, zaś pobierającym uposażenie według grupy od XIII—XVI. cenę t. zw. twardego miejsca. Przy przejazdach wymienionemi linjami zwraca się ponadto, pod warunkami ustalonemi w punktach a) i d) ustępu piątego § 13, pobierającym uposażenie według grupy I—VI koszt przejazdu wozem sypialnym na miejscu I-ej kategorji, zaś pobierającym uposażenie według grupy od VII—XII — koszt przejazdu wozem sypialnym na miejscu II-ej kategorji. Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi, pobierający uposażenie według grupy od XIII—XVI, otrzymują pod warunkiem, ustalonym w punkcie a ustępu piątego § 13, zwrot ceny t. zw. „miejscówki".

§ 13 b: Wyszczególnieni w § 1 wojskowi, wyjeżdżający pierwszy raz za granicę służbowo, otrzymują tytułem ryczałtu na uzupełnienie ubrania cywilnego kwotę 250 zł. Wojskowi, wyjeżdżający zagranicę ponownie po upływie 3 lat od daty otrzymania ry-

czałtu oraz przebywający służbowo zagranicą bez przerwy dłużej, niż rok, otrzymują jako ryczałt na uzupełnienie ubrania cywilnego kwotę 145 zł".

**§ 11.** W ustępie pierwszym § 16 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów zastępuje się cyfrę „100" cyfrą „50".

**§ 12.** Ustęp przedostatni § 20 powyższego rozporządzenia Rady Ministrów otrzymuje następujące brzmienie:

„Skarb Państwa zwraca udowodnione koszty ubezpieczenia przewożonego urządzenia domowego do wysokości, nieprzekraczającej w stosunku do kierowników poselstw i konsulatów 15%, w stosunku zaś do pozostałych urzędników i oficerów 10% norm, o których mowa w pierwszych trzech ustępach niniejszego paragrafu. Zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego łącznie ze zwrotem kosztów ubezpieczenia nie może jednak przekraczać tychże norm".

**§ 13.** Po § 26 wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów wstawia się § 26-a o brzmieniu następującem:

„Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi, odbywający podróże w charakterze kurjerów dyplomatycznych do miejscowości, objętych normalnemi rutami kurjerskiemi, otrzymują ryczałt, którego wysokość dla poszczególnych rut ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ryczałt ten obejmuje: diety obliczone za czas podróży, ustalony rutą kurjerską, cenę biletów kolejowych (statku) najwyższej klasy (na obszarze Państwa cena połowy biletu), oraz miejsca w wozach sypialnych, o ile jest to dla danych rut kurjerskich ze względów służbowych konieczne, jak również przypuszczalne koszty dojazdów do i z dworców kolejowych, względnie przystani oraz usług tragarzy przy każdym dojeździe i odjeździe. Waluty, w jakich będzie wypłacany powyższy ryczałt, ustali Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W razie częściowego tylko odbycia podróży kurjer obowiązany jest zwrócić odpowiednią część ryczałtu.

Za absolutorjum dla wydanego ryczałtu służy stwierdzenie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, że podróż, na którą kurjer otrzymał ryczałt, został odbyta.

Oprócz ryczałtu, o którym wyżej mowa, otrzymują kurjerzy zwrot faktycznie poniesionego i udowodnionego kosztu przewozu t. zw. bagażu administracyjnego, o ile przedłożą odpowiedni rachunek w nieprzekraczalnym terminie 14-dniowym, który liczy się od dnia następującego po dniu powrotu z podróży. Przekroczenie terminu powoduje utratę prawa do zwrotu powyższego wydatku. Zaliczki na pokrycie kosztów przewozu bagażu przyznaje się w drodze wyjątku w wypadkach, w których kurjer zmuszony jest zabrać znaczną ilość bagażu".

**§ 14.** W § 27 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów zastępuje się wyrazy „Prezes Rady Ministrów" słowami „Minister Skarbu".

**§ 15.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie również do jeszcze niezlikwidowanych należności za podróże, odbyte przed tym dniem.

Prezes Rady Ministrów:
(—) **J. Piłsudski.**
Minister Skarbu:
(—) **G. Czechowicz.**

---

**119.**

## ROZPORZĄDZENIE
### Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15. maja 1927 r.

**w sprawie ustanowienia urzędu Inspektora Szkolnego i Rady Szkolnej w Zawierciu w Województwie Kieleckiem.**

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 131).

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4. czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się urząd inspektora szkolnego oraz Radę Szkolną Powiatową w Zawierciu w Województwie Kieleckiem.

§ 2. Kompetencje inspektora szkolnego i Rady Szkolnej Powiatowej w Zawierciu rozciąga się na tę część powiatu będzińskiego, z której, mocą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12. grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 727) utworzono nowy powiat zawierciański z siedzibą władz powiatowych w Zawierciu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go czerwca 1927 r.

Warszawa, dnia 15. maja 1927 r. (Nr. I. 8627/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**120.**

## Rozporządzenie
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 9. czerwca 1927 r.

**w sprawie utworzenia Wydziału Weterynaryjnego w Uniwersytecie Warszawskim.**

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 139).

Na podstawie art. 1 ust. 2 i art. 114 ustawy z dnia 13. lipca 1920 r. (Nz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) zarządzam co następuje:

§ 1. Na wniosek Senatu Akademickiego Uniwersytetu Warszawskiego zamienia się Studjum Weterynarji przy Wydziale lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego na Wydział Weterynarji tego Uniwersytetu.

§ 2. Po odbyciu przepisanych dla Wydziału Weterynarjnego studjów studenci mogą uzyskać na tym Wydziale stopień lekarza weterynarji oraz doktora medycyny weterynaryjnej. Przepisy egzaminacyjne na Wydział Weterynaryjny zostaną ustalone oddzielnie.

§ 3. Przepisy ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 18 (61) rozporządzenia w sprawie organizacji studjów weterynaryjnych w Warszawie z dnia 8. X. 1921 r. prócz art. 4, normującego tok studjów, uchyla się.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z początkiem roku akademickiego 1927/28. Ukonstytuowanie się władz Wydziału Weterynaryjnego winno być dokonane z końcem roku akademickiego 1926/27.

Warszawa, dnia 9. czerwca 1927 r. (Nr. IV. S. W. 5044/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**121.**

## Rozporządzenie

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 10. czerwca 1927 r.

**w sprawie opłat studenckich obowiązujących w szkołach akademickich.**

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 140).

Na zasadzie art. 92 i 144 ustawy z dnia 13. lipca 1920 roku o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) i art. 13 ustawy z dnia 30. października 1923 r. o państwowych stypendjach oraz innych formach pomocy dla młodzieży akademickiej (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 942) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam następujące opłaty, pobierane od studentów szkół akademickich:

**I. Opłaty ogólne** — na domy i spółdzielnie profesorskie i studenckie:

a) wpisowe: 30 zł. jednorazowo;
b) opłata roczna: 50 zł.

**II. Opłaty na częściowe pokrycie kosztów pomocy naukowych:**

a) pracowniane:

1) na wydziałach chemicznych 90 zł. rocznie,

2) na wydziałach: mechanicznych, elektrotechnicznych, lekarskich, weterynaryjnych, matematyczno-przyrodniczych i rolniczo-leśnych 45 zł. rocznie,

3) na wydziałach: inżynierji lądowej, inżynierji wodnej, architektury i geodezyjnych 30 zł. rocznie,

4) na wydziałach sztuk pięknych 15 zł. rocznie,

b) seminaryjne:
na wydziałach: teologicznych, humanistycznych i prawniczych 15 zł. rocznie.
c) biblioteczne:
na wszystkich wydziałach 9 zł. rocznie.

**III. Opłaty na pomoc młodzieży akademickiej.**

a) na fundusz stypendjów 5 zł. rocznie,
b) na pomoc w naturze 20 zł. rocznie,
c) na cele opieki zdrowotnej w Uniwersytecie Jana Kazimierza, Politechnice Lwowskiej i Akademji Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie 12 zł., w pozostałych zaś szkołach akademickich 10 zł. rocznie, ponadto senaty akademickie mogą powiększyć opłatę na cele opieki zdrowotnej o 2 zł. rocznie na budowę i utrzymanie sanatorjów i uzdrowisk dla młodzieży akademickiej.

§ 2. Opłaty za egzaminy studentów w szkołach akademickich ustalone są osobnem rozporządzeniem.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wejdzie w życie z początkiem roku akademickiego 1927/28; z wejściem jego w życie utraci moc obowiązującą Rozporządzenie z dnia 8 lipca 1925 r. (Nr. 6780-IV25) w sprawie opłat obowiązujących w szkołach akademickich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14, poz. 141).

Warszawa, dnia 10 czerwca 1927 r. (Nr. IV S. W. 6440/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**122.**

## ROZPORZĄDZENIE

**Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 15. czerwca 1927 r.

**dotyczące zmian i uzupełnień Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6. listopada 1925 r. L. 21722/25. III w sprawie Szkoły Chemiczno-Przemysłowej przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie.**

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 141).

Terminy trwania nauki i praktyk przemysłowych w Państwowej Szkole Chemiczno-Przemysłowej, ustalone w powyższem Rozporządzeniu w ustępach 6 i 7 unieważniam i zarządzam od początku 1927/28 roku szkolnego:

a) przedłużenie kursu nauki w Szkole do dwóch i pół lat oraz
b) następującą organizację nauki:

Dla kursu pierwszego — rok szkolny trwać będzie w pierwszym półroczu od 10. września do 31. stycznia i w drugiem półroczu od 1. lutego do 20. czerwca; od 1. lipca do 15. września ucz-

niowie odbywają obowiązkową wakacyjną praktykę przemysłową.

Nauka na kursie drugim będzie trwać w pierwszym półroczu od 1. października do 31. stycznia i w drugim półroczu od 1. lutego do 20. czerwca; od 1. lipca do 15. września uczniowie odbywają obowiązkową praktykę przemysłową.

Na kursie trzecim nauka ma się rozpoczynać 1. października i kończyć 31. stycznia. Po ukończeniu nauki na tym kursie uczniowie w okresie od dnia 1. lutego do dnia 10. lutego składają egzamin z nauki, pobieranej w szkole i otrzymują świadectwo tymczasowe. Potem odbywają od dnia 1. marca obowiązkową co najmniej 6-cio miesięczną praktykę poszkolną w zakładach chemicznych.

Po odbyciu tej praktyki składają do Komisji Egzaminacyjnej szczegółowe sprawozdanie i świadectwa pracodawców w terminie do dnia 8. września. W wypadku, gdy Komisja uzna wyniki praktyki za wystarczające z punktu wyrobienia zawodowego, absolwent zostaje dopuszczony do praktycznego egzaminu końcowego w terminie od dnia 15. do 20. września. Po złożeniu egzaminu z wynikiem co najmniej dostatecznym i uznaniu absolwenta za dojrzałego do pełnienia czynności w zakresie wiedzy, objętej programem i celem Szkoły — Komisja Egzaminacyjna nadaje mu tytuł „technik—chemik", Dyrekcja zaś Szkoły wymienia świadectwo tymczasowe na świadectwo ostateczne.

Warszawa, dnia 15. czerwca 1927 r. (Nr. III. T. 7798/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

123.

## ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 30. maja 1927 roku

**w sprawie uznania dyplomów Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Lubelskiego, jako warunku dopuszczenia do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.**

(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 158).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26. września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828) zarządzam co następuje:

§ 1. Dyplomy Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie, uzyskane po zdaniu egzaminów w zakresie jednej z następujących grup egzaminacyjnych: 1) filozoficznej, 2) filologji klasycznej, 3) historycznej, 4) polonistycznej, uznaje się za równoważne stopniom naukowym, względnie świadectwom, wyminionym w punkcie d § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9. października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 859), jako warunek dopuszczenia do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

§ 2. Egzaminy w zakresie poszczególnych grup egzaminacyjnych, o jakich mowa wyżej, odbywają przed komisjami egzaminacyjnemi, powołanemi przy Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Lubelskiego. Skład komisyj zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Programy tych egzaminów winny obejmować materjał naukowy, określony rozporządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie programu studjów i egzaminów na stopień magistra w zakresie następujących przedmiotów: 1) nauk filozoficznych, 2) filologji klasycznej, 3) historji i 4) filologji polskiej.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1. czerwca 1927 r.

Warszawa, dnia 30. maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, p. 531).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**124.**

## ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**
z dnia 3. czerwca 1927 r.
**w sprawie statutu Konserwatorjum Muzycznego w Warszawie.**
(Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 159).

Na mocy art. 7 dekretu z dnia 7. lutego 1919 r. w przedmiocie zmiany Ustawy Instytutu Muzycznego w Warszawie z dnia 23. maja 1889 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 15, poz. 214), wydaję następujący statut Konserwatorjum Muzycznego w Warszawie:

§ 1.

Konserwatorjum Muzyczne w Warszawie jest państwową wyższą szkołą muzyczną, pozostającą w zawiadywaniu i pod nadzorem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2.

Zadaniem Konserwatorjum jest wszechstronne kształcenie w sztuce muzycznej, przygotowywanie nauczycieli i nauczycielek różnych działów muzyki i śpiewu oraz krzewienie wiedzy muzycznej.

§ 3.

Konserwatorjum, będąc odrębną osobą prawną, może nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zarządzać swojem mieniem i bronić praw swoich w sądzie.

Do zbywania majątku Konserwatorjum oraz do zawarcia aktów hipotecznych wymagane jest zezwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4.

Językiem urzędowym Konserwatorjum jest język polski.

**Dyrektor.**

§ 5.

Na czele Konserwatorjum stoi dyrektor, którego uposażenie normuje rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. marca 1926 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie uposażeń dyrektorów i nauczycieli Państwowych Konserwatorjów Muzycznych (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272).

§ 6.

Do dyrektora należy:

1) przedkładanie Ministrowi do zatwierdzenia projektów i wniosków, mających na celu podniesienie i rozszerzenie działalności artystycznej Konserwatorjum,

2) przewodniczenie na posiedzeniach Rady Pedagogicznej,

3) przedkładanie Ministrowi uchwał Rady Pedagogicznej w wypadkach przez statut przewidzianych,

4) czuwanie nad tem, aby nauczyciele należycie pełnili swe obowiązki,

5) udzielanie nauczycielom urlopów do dni 14 oraz wyrażanie opinji o prośbach o urlopy dłuższe, których udziela Minister,

6) składanie Ministrowi w końcu semestru letniego sprawozdania z działalności Konserwatorjum za cały rok ubiegły,

7) układanie preliminarzy budżetowych Konserwatorjum i przedstawienie ich Ministrowi,

8) zawieranie umów z nauczycielami kontraktowymi i przedstawianie tych umów Ministrowi do zatwierdzenia,

9) zawieranie umów z pracownikami kontraktowymi, należącymi do personelu administracyjnego (§ 25).

§ 7.

Dyrektor jest odpowiedzialny za wykonanie wszelkich zarządzeń, przewidzianych przez obowiązujące przepisy, oraz uchwał Rady Pedagogicznej. Jeżeli dyrektor uważa, że nie może odpowiadać za wykonanie którejś z tych uchwał, zawiesza jej wykonanie, przedkładając ją niezwłocznie pod rozpoznanie Ministra, do którego należy ostateczna w tej sprawie decyzja.

§ 8.

Do zastępstwa dyrektora na wypadek przeszkody w pełnieniu obowiązków wyznacza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia

Publicznego jednego z nauczycieli. Nauczyciel zastępujący dyrektora wchodzi w jego prawa i obowiązki.

### Rada Pedagogiczna.

§ 9.

W skład Rady Pedagogicznej wchodzą:

1. Dyrektor.

2. 4 nauczyciele z wyboru, między nimi jeden przedstawiciel oddziału dramatycznego i 4 nauczyciele mianowani przez Ministra na wniosek dyrektora.

§ 10.

Członkowie Rady Pedagogicznej są wybierani względnie mianowani na rok jeden z pośród nauczycieli Konserwatorjum. Wybory są tajne i odbywają się za pomocą kartek, osobiście oddanych, względną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie. Wybory odbywają się w terminie, wyznaczonym przez dyrektora, który też niemi kieruje. Biorący udział w wyborach wypisuje na kartce nazwiska podawanych przez się sześciu kandydatów.

§ 11.

Wybory winny być ostatecznie dokonane w ciągu czterech ostatnich tygodni semestru letniego. Ukonstytuowana Rada Pedagogiczna obejmuje swe urzędowanie w ciągu pierwszych dwu tygodni semestru zimowego.

§ 12.

Jeżeli członek Rady Pedagogicznej przestanie być nauczycielem lub z innych powodów utraci na przeciąg dłuższy niż 6 tygodni możność pełnienia swych obowiązków, dyrektor zarządza wybór nowego członka Rady na resztę roku, o ile ustępujący był członkiem Rady z wyboru, względnie przedstawia Ministrowi kandydata do zamianowania, o ile ustępujący był mianowany. Wybór winien być dokonany na zasadach powyżej wskazanych.

§ 13.

Do okresu działalności Rady Pedagogicznej należy:

1) układanie programu nauczania, który ulega zatwierdzeniu przez Ministra, oraz przedstawianie Ministrowi do zatwierdzenia projektów zmian programu,

2) ustalanie sposobu dokonywania egzaminów, ulegających zatwierdzeniu przez Ministra,

3) opinjowanie o wartości artystycznej instrumentów muzycznych, należących do Konserwatorjum,

4) całkowite lub częściowe zwalnianie uczniów od opłat w granicach przez Ministra wskazanych, przyznawanie uczniom dyplomów, stypendjów i nagród,

5) decydowanie w sprawach wydalania uczniów z Konserwatorjum,

6) uchwalanie regulaminu obrad Rady Pedagogicznej, który ulega zatwierdzeniu przez Ministra.

§ 14.

W razie potrzeby zarządzenie natychmiastowego zawieszenia ucznia w uczęszczaniu do szkoły może wydać dyrektor, nie czekając na uchwałę Rady Pedagogicznej.

§ 15.

Posiedzenie Rady Pedagogicznej zwołuje dyrektor. Sprawy rozstrzygane są większością głosów. W razie równości głosów głos dyrektora przeważa.

§ 16.

Uchwały Rady, które wymagają zatwierdzenia przez Ministra, dyrektor przedstawia mu do zatwierdzenia w ciągu dni siedmiu od daty powzięcia uchwały. Minister może do uchwał wprowadzić zmiany. Decyzja Ministra w tym przedmiocie jest ostateczna.

§ 17.

Uchwały Rady Pedagogicznej są prawomocne, jeżeli w obradach bierze udział najmniej czterech członków oprócz dyrektora lub jego zastępcy jako przewodniczącego.

**Personel pedagogiczny.**

§ 18.

Personel pedagogiczny podlega ustawie z dnia 1. lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530).

**Uczniowie.**

§ 19.

Uczniami Konserwatorjum mogą być osoby płci obojga, mające nie mniej 14-u lat ukończonych i nie więcej nad lat 24. Wyjątki zależą od zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 20.

Kandydat, zgłaszający się na ucznia Konserwatorjum, winien przedstawić:

1) podanie o przyjęcie do Konserwatorjum,
2) metrykę urodzenia,
3) świadectwo szkolne,
4) świadectwo lekarza o stanie zdrowia.

Za kandydatów nieletnich działają ich rodzice, względnie opiekunowie.

§ 21.

Uczniów przyjmuje się do Konserwatorjum na kurs odpowiedni, po zdaniu właściwego egzaminu w zakresie, oznaczonym przez program.

§ 22.

Uczniowie, którzy po dwuletnich studjach nie wykazują talentu i postępów dostatecznych, tracą prawo dalszego uczęszczania do Konserwatorjum.

§ 23.

Uczniowie Konserwatorjum winni uiszczać regularnie opłaty za naukę.

§ 24.

Zasady udzielania dyplomów i świadectw oraz prawa, z których absolwenci Konserwatorjum korzystają, są określone specjalnemi przepisami.

**Personel administracyjny.**

§ 25.

Personel administracyjny Konserwatorjum składa się z urzędników i funkcjonarjuszów niższych podlegających ustawie z dnia 17. lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164). Mogą być przyjmowani również pracownicy kontraktowi.

§ 26.

Skład personelu administracyjnego ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 27.

Zwierzchnikiem bezpośrednim personelu administracyjnego jest dyrektor.

§ 28.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 1927 roku.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**125.**

**ZARZĄDZENIE.**

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie systematycznego nauczania higjeny i ratownictwa w szkołach średnich.**

W celu zaznajomienia młodzieży z najważniejszemi zagadnieniami z dziedziny higjeny osobniczej i publicznej oraz dla tem łatwiejszego wdrożenia jej do praktyk higienicznych wprowadzam

w klasie siódmej wszystkich państwowych szkół średnich ogólnokształcących z początkiem roku szkolnego 1927/28 systematyczne nauczanie przez lekarzy szkolnych i według załączonego programu higjeny i ratownictwa w ciągu całego roku szkolnego po jednej godzinie tygodniowo.

Warszawa, dnia 1. lipca 1927 r. (Nr. OHfiz. 584/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

Załącznik do Nr. O. H. fiz. 584/27.

## PROGRAM.

### Higjena.

(1 godzina tygodniowo w kl. VII).

### Cel.

Zaznajomienie młodzieży z najważniejszemi zagadnieniami z dziedziny higjeny osobniczej i publicznej, umotywowanie potrzeby przestrzegania w życiu codziennem i w życiu publicznem zasad higjeny, ułatwienie wdrożenia się do praktyk higjenicznych.

### Program szczegółowy.

**I. Higjena oddychania.**

Warunki prawidłowej czynności dróg oddechowych. Ważność oddychania nosem. Dbałość o czyste i świeże powietrze. Walka z kurzem i z innemi czynnikami, zanieczyszczającemi powietrze. Znaczenie ćwiczeń oddechowych.

**II. Higjena odżywiania.**

Higjena zębów i jamy ustnej. Najważniejsze pokarmy i napoje. Ich wartość odżywcza. Jakim warunkom winna odpowiadać dobra woda do picia. Używki. Zasady racjonalnego odżywiania się.

**III. Higjena mieszkań.**

Zasadnicze warunki mieszkania higjenicznego. Wpływ złych mieszkań na śmiertelność. Oświetlenie, ogrzewanie, przewietrzanie i umeblowanie mieszkań.

**IV. Hartowanie i jego podstawy.**

Sposoby, w jaki organizm reguluje ciepło wewnątrz ustrojowe. Rola higjeniczna odzienia. Katary, przeziębienia. Sposób, w jaki można im zapobiegać. Pielęgnowane skóry. Kąpiele publiczne.

**V. Higjena ćwiczeń cielesnych.**

Wpływ pracy mięśniowej i ćwiczeń cielesnych na serce i narządy oddechowe. Znaczenie zabaw, gier ruchowych i sportów dla organizmu. Wskazania, przeciwwskazania lekarskie do pewnych ćwiczeń i sportów.

**VI. Higjena pracy umysłowej.**

Znużenia umysłowe. Jego przejawy i sposoby badania. Długość snu, niezbędna dla dziecka i dorosłego. Sposoby unikania przeciążenia umysłowego.

**VII. Zwalczanie chorób zakaźnych, jako klęski społecznej.**

Drogi rozpowszechniania się chorób zakaźnych. Choroby zakaźne, najczęściej panujące w Polsce. Walka z chorobami zakaźnemi; odosobnianie, odkażanie, szczepienie. Wzmacnianie odporności ustroju.

**VIII. Zwalczanie alkoholizmu, jako klęski społecznej.**

Wpływ alkoholu na ustrój. Alkohol a zwyrodnienie umysłowe, moralne i fizyczne. Walka z alkoholizmem ze strony rządu i społeczeństwa. Związki wstrzemięźliwości.

**IX. Zwalczanie gruźlicy, jako klęski społecznej.**

Drogi szerzenia się i objawy gruźlicy. Śmiertelność w różnych krajach i w Polsce z powodu gruźlicy. Walka z gruźlicą: higjena mieszkań, poprawa odżywiania, odosobnianie chorych na gruźlicę w szpitalach i sanatorjach. Przychodnie przeciwgruźlicze.

**X. Higjena miast, miasteczek i wsi.**

Higjeniczne rozplanowanie miast i mniejszych osiedli. Zaopatrzenie w wodę. Usuwanie nieczystości. Zadrzewianie. Instytucje higjeniczne użyteczności publicznej.

**XI. Higjena zawodowa.**

Choroby, właściwe różnym zawodom; choroby w różnych rzemiosłach, przy robotach ziemnych, w fabrykach przemysłu chemicznego, w górnictwie, hutnictwie, w przemyśle mechaniczno-technicznem i t. p. Warunki zdrowotne, niezbędne do poszczególnych rodzajów pracy zawodowej. Poradnie zawodowe. Środki, zapobiegające nieszczęśliwym przypadkom i ujemnym wpływom na zdrowie w związku z poszczególnemi zajęciami zawodowemi.

**XII. Ratownictwo.**

Krwawienia i sposób ich tamowania. Krwotoki z nosa. Omdlenia. Oparzenia. Odmrożenia. Obce ciała w oku, w uchu, w nosie, w gardle. Porażenia z gorąca, t. zw. porażenia słoneczne. Porażenia od pioruna. Stłuczenia. Ukąszenia przez owady, przez zwierzęta wściekłe lub jadowite (psy, koty, żmije). Otrucia i odtrutki. Utonięcia. Zmarznięcia. Zwichnięcia. Złamania. Rany i sposoby opatrywania ran. Praktyczne ćwiczenia w nakładaniu opatrunków.

**Dodatkowo dla dziewcząt.**

Noworodek i jego pielęgnowanie. Karmienie niemowląt. Szczepienie ospy. Krzywica (choroba angielska). Najważ-

niejsze choroby niemowląt i środki zapobiegawcze przeciw tym chorobom. T. zw. stacje opieki nad dziećmi.

### Uwagi do programu.

Higjena jest nauką przedewszystkiem praktyczną, nauczanie jej głównie więc winno się opierać na takich metodach, któreby cel powyższy najłatwiej osiągnąć pozwoliły. Szkoła przeto winna przez swe urządzenia i przez cały tryb życia szkolnego wdrażać dzieci w stosowanie przepisów higjeny na wszystkich stopniach nauczania.

Urządzenie wzorowe pomieszczeń szkolnych, otoczenie ucznia warunkami, zgodnemi z wymaganiami higjeny, jest zasadniczym czynnikiem, kształcącym ucznia pod tym względem.

Odpowiednio przestronne, należycie oświetlone, przewietrzane, ogrzewane i w czystości utrzymywane izby szkolne (klasy) szerokie korytarze, istnienie sal rekreacyjnych, gimnastycznych, ustępów, utrzymanych czysto, umywalek, dalej placów do gier i zabaw, wszystko to przekonywa ucznia o ważności dla jego zdrowia światła, powietrza i czystości.

Dalej cały tryb życia szkolnego, prowadzony przez odczuwającego doniosłość higjeny kierownika szkoły, który nietylko słowem lecz i czynem propaguje zasady higjeny, rzeźby we wrażliwym umyśle ucznia niezatarte ślady i wdraża go w zdrowe higjeniczne przyzwyczajenia, co stanowi główny cel w wychowaniu higjenicznem.

Nauczając higjeny, nauczyciel (lekarz szkolny) winien pamiętać o tem, że nie o suche przedstawianie cyfr, faktów, nie o wyliczanie np. jednostek cieplnych w pokarmach tu chodzi, lecz przedewszystkiem o głębokie ugruntowanie i umotywowanie słyszanych i powtarzanych często bezmyślnie wśród ogółu przepisów higjenicznych. Np. skoro uczeń należycie uświadomi sobie, jaką krzywdę wyrządza swemu organizmowi przez wadliwe trzymanie się przy siedzeniu (skręcenie osi kręgosłupa, przemieszczenie narządów wewnętrznych, ucisk na klatkę piersiową, zmniejszone przewietrzanie płuc, przekrwienie gałek ocznych i t. p.) niewątpliwie łatwiej się wdroży w należyty sposób trzymania się zarówno w ławce szkolnej, jak i na krześle w domu.

Nauczanie higjeny winno być oparte nieustannemi pokazami: przezrocza, w miarę możności filmy, rysunki, modele, szkielet człowieka odpowiednie części ciała zwierzęcego, preparaty z muzeów anatomicznych, o które łatwo w większych miastach, w celu np. pokazania przerośniętego serca, stłuszczonej wątroby, marskiej nerki lub skruszałych naczyń ze zmianami w mózgu alkoholika, zniszczonych przez gruźlicę płuc suchotnika.

Przy nauczaniu higjeny nauczyciel (lekarz szkolny) winien pokazywać uczniom wzorowo pod względem higjenicznym urządzone instytucje i zakłady użyteczności publicznej (wodociągi, szpital, szkołę), różne przychodnie np. przeciwgruźliczą, stację szczepienia ospy, rzeźnię, pracownię trychinoskopijną; dla dziewcząt — poza-

tem — dom wychowawczy, wzorowe żłóbki, ochrony, poradnie dla matek, stacje opieki nad dziećmi, instytucje „kropli mleka“, wzorową szkołę gospodarstwa domowego i t. p. Pożądanem jest, by dziewczęta przy przechodzeniu dodatkowego rozdziału o pielęgnowaniu niemowląt przeszły kurs praktyczny w jednej z wymienionych wyżej instytucyj (np. stacji opieki nad dziećmi).

Przy traktowaniu każdego działu, a zwłaszcza przy rozpatrywaniu higjeny publicznej nauczyciel (lekarz szkolny) winien operować materjałem możliwie swojskim, a więc, mówiąc o klimacie i jego wpływie na zdrowie ludzkie, powinien przedstawić choroby, panujące u nas w Polsce w związku z naszym klimatem i rozpatrzeć zdolności aklimatyzacyjne Polaków; mówiąc o higjenie miast i wsi, powinien przedewszystkiem omówić braki pod względem higjenicznym miast i wsi w Polsce; tak samo, gdy będzie przedstawiał walkę z wielkiemi klęskami społecznemi, winien zobrazować w pierwszej linji rozmiary tych klęsk w Polsce i sposoby walk z niemi na drodze rządowej, samorządowej i społecznej.

Licząc się z koniecznością koncentracji w nauczaniu, lekarz szkolny winien znajdować się w nieustannej styczności z nauczycielem przyrodoznawstwa, powoływać się wobec uczniów na wiadomości, udzielane przez niego, ewentualnie na początku poszczególnych rozdziałów przypomnieć w krótkiem streszczeniu podstawy anatomiczne i fizjologiczne narządów, których czynności ze stanowiska higjenicznego rozpatruje.

Lekarz szkolny winien czuwać nad tem, by szkoła posiadała wszelkie pomoce szkolne do nauczania higjeny (przezrocza, modele, rysunki i t. p.) a bibljoteka szkolna została zaopatrzona w popularne książki pomocnicze z dziedziny higjeny. Za odpowiednie dla młodzieży uważać można te, które wychodzą jako bibljoteczka higjeniczna Polskiego Towarzystwa Higjenicznego we Lwowie.

## Podręczniki.

**a) z działu higjeny indywidualnej:**

Rozdziały, dotyczące wskazań zdrowotnych, zawarte w jednym z podanych poniżej dwóch podręczników:

**Dr. Wyhowski W.** — Człowiek. Krótki zarys nauki o budowie i czynnościach ciała ludzkiego. Wyd. Książnicy Atlas 1923 lub

**Dr. Noll** — Zarys anatomji, fizjologji i higjeny. Wyd. Arct. 1923.

**b) z działu higjeny publicznej:**

**Prof. Dr. Karaffa-Korbut Kaz.** — Higjena publiczna, podręcznik dla seminarjów nauczycielskich, liceów, szkół zawodowych i innych szkół średnich. Nakład Warsz. Tow. Hig. Wilno. 1926.

**c) z działu ratownictwa:**

**Dr. Łazarowicz K.** — Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach. Wyd. III. Arct. 1924 lub

**Dr. Biehler W.** — Pomoc doraźna w wypadkach nagłych, pielęgniarstwo oraz krótki zarys anatomji i fizjologji. Wyd. V. Warszawa 1921.

## 126.

## Okólnik

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie uzupełnienia okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych w sprawie stosowania w szkołach średnich ogólnokształcących zawodowych i seminarjach nauczycielskich niektórych postanowień ustawy z dnia 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 3 poz. 35 z dnia 15 marca 1926 r.).**

W uzupełnieniu okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 38 z dnia 15 marca 1926 r.) zarządzam:

W punkcie 1) c) należy wstawić po słowach: „nauczycielowi religji" słowa: „i nauczycielowi wychowania fizycznego".

Uzupełnienie to zyskuje moc obowiązującą z dniem 1 września 1927 roku.

Warszawa, dnia 13 maja 1927 r. (Nr. OHfiz. 389/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

## 127.

## Okólnik

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie stosunku służbowego praktykanta w razie powołania do obowiązkowej służby wojskowej.**

Powstała w praktyce wątpliwość, czy w myśl postanowień ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) oraz ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (Dz. Praw Nr. 59, poz. 357), w razie powołania praktykanta do pełnienia obowiązkowej służby wojskowej należy rozwiązać jego stosunek służbowy, czy udzielić mu bezpłatnego urlopu na czas pełnienia służby wojskowej.

Dla zapewnienia jednolitego w tej mierze postępowania wyjaśniam, na podstawie okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 12. maja 1927 r. Nr. 30 (4964), że stosunek służbowy praktykantów w określonym wyżej wypadku winien być rozwiązany, a to z dniem poprzedzającym dzień wcielenia do wojska stałego.

Warszawa, dnia 14. maja 1927 r. (Nr. O. Prez. 2945/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

## 128.

## Okólnik

### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Szkolnych i Wydziału Oświecenia Publicznego w Województwie Śląskiem w sprawie szkolnych wycieczek turystyczno-krajoznawczych.

W trosce o kształcenie przyszłego obywatela Rzeczypospolitej nauczycielstwo wszelkich szkół winno kłaść duży nacisk na wycieczki turystyczno-krajoznawcze, które są nader ważnem uzupełnieniem wychowania szkolnego. Krzepią one zdrowie młodzieży, dają niezbędne poczucie piękna i bogactwa ziemi rodzinnej, budzą uczucia patrjotyczne i instynkty państwowo-twórcze.

Przy organizowaniu wycieczek należy korzystać ze wskazówek, opracowanych przez Ministerjalną Komisję do spraw turystyczno-krajoznawczych.

W roku bieżącym Ministerstwo z funduszu gier i zabaw urządziło 40 szkolnych schronisk noclegowych, których adresy są wskazane w Informatorze o schroniskach noclegowych. W latach przyszłych Ministerstwo zamierza uzupełnić wewnętrzne urządzenie schronisk, oraz przedsięwziąć budowę specjalnych domów wycieczkowych.

Uznając wycieczki turystyczno-krajoznawcze za wysoce wartościowy czynnik w wychowaniu młodzieży, polecam tę sprawę specjalnej uwadze nauczycielstwa i władz szkolnych.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Dr. Dobrucki.**

---

## 129.

## Okólnik

### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Liceum Krzemienieckiego w sprawie kwalifikacyj do nauczania religji.

Z powodu podniesionych wątpliwości w związku z rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16. listopada 1926 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania religiji mojżeszowej w szkołach średnich (Dz. U. R. P. Nr. 124 z r. 1926 poz. 715) wyjaśniam, że postanowienie art. 3 ustawy z dnia 22. września 1922 r. dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich, wraz ze zmianami, wprowadzonemi ustawą z dnia 16. lipca 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18 z r. 1924 poz. 178), ma zastosowanie do nauczycieli religji w szkołach średnich, począwszy od chwili wejścia

w życie rozporządzenia, względnie rozporządzeń, normujących szczególne kwalifikacje zawodowe do nauczania religji.

Warszawa, dnia 3. czerwca 1927 r. (Nr. II. P. 6832/27.).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**130.**

## Okólnik
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Inspektorów Szkolnych i nauczycielstwa w sprawie odczytów pedagogicznych przez radjo.

Od 1. stycznia 1927 r. dyrektor Wyższego Kursu Nauczycielskiego p. dr. Tadeusz Kupczyński organizuje z upoważnienia Ministerstwa odczyty pedagogiczne przez radjo, przeznaczone przedewszystkiem dla nauczycielstwa, a także dla osób, interesujących się wychowaniem i nauczaniem. Odczyty te odbywały się od początku stale w poniedziałki każdego tygodnia o godzinie 17 m. 30 od 1. czerwca 1927 r. o godzinie 17.

Opracowanie programu dalszych odczytów wymaga nawiązania bezpośredniego porozumienia ze słuchaczami, których potrzeby winny znaleźć swój wyraz w tym programie.

Ministerstwo zwraca się więc do inspektorów szkolnych i do nauczycielstwa o przesłanie piśmiennej odpowiedzi na ręce p. d-ra Kupczyńskiego (Warszawa, Jezuicka 4) na zapytania, wyszczególnione w załączniku.

Ministerstwo uważałoby za bardzo pożądane, aby, aczkolwiek wykłady były organizwane dotychczas dla nauczycielstwa, inspektorowie szkolni wypowiedzieli także opinję swoją co do spraw, poruszonych w załączniku, ze względu na potrzeby własne i podległego nauczycielstwa.

Ministerstwo uważa nadto za bardzo pożądane, aby nauczycielstwo oprócz swoich uwag dołączyło także uwagi i postulaty osób, interesujących się wychowaniem i nauczaniem, a nienależących do sfer nauczycielskich.

Termin ostateczny przesyłania odpowiedzi Ministerstwo ustala na dzień 15. września 1927 r.

Warszawa, dnia 17. czerwca 1927 r. (Nr. I—8727/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Żłobicki.**
w z. Podsekretarz Stanu.

Załącznik do Nr. I-8727/27.

**Uwagi o programie odczytów pedagogicznych przez radjo.**

1. W jakim stopniu wygłaszane dotąd odczyty pedagogiczne odpowiadały i w jakim zakresie zaspakajały moje potrzeby?

2. Jakie zagadnienie wychowawcze i dydaktyczne winny być w dalszym programie uwzględniane, względnie w jakim kierunku odczyty radjowe mogłyby okazać mi pomoc w mojej pracy wychowawczej i dydaktycznej?

3. Jakie odczyty, przeznaczone dla szkół i młodzieży szkolnej, a wspierające pracę nauczyciela w szkole, należałoby uwzględnić w dalszym programie odczytów pedagogicznych?

4. Ogólne uwagi i postulaty w sprawie dalszego programu odczytów pedagogicznych przez radjo.

---

## 131.

## Okólnik

### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w sprawie dopuszczania do egzaminów na nauczycieli szkół średnich.

Nawiązując do wprowadzonego okólnikiem z dnia 20. listopada 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 16/178, poz. 212) §-u 37 rozporządzenia z dnia 9. października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18/140, poz. 185), i rozszerzając zasadniczą myśl tego paragrafu, zarządzam dodatkowo co następuje:

1. Do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18/140, poz. 185) mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidzianego w art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania, a które, czyniąc zadość warunkom, wymienionym w § 1 lit. a), b), c), f), wyżej wymienionego rozporządzenia,

a) spełnią przed dniem 1. września 1929 r. jeden z warunków, wskazanych w § 1 lit. d) rozporządzenia z dnia 9. października 1924 r. lub warunek, wymieniony w § 35 lit. b), tego rozporządzenia lub też warunek, podany w rozporządzeniu z dnia 19. lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6/184 poz. 78), oraz

b) odbędą przed dniem 1. września 1929 r. co najmniej 4-letnią praktykę nauczycielską, w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą i zadawalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed spełnieniem jednego z warunków, o jakich mowa wyżej.

2. Podobnież do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29. stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9/110, poz. 63), mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a które, odpowiadając warunkom, wymienionym w § 7 pomienionego rozporządzenia,

a) zdadzą przed dniem 1. lipca 1928 r. egzamin naukowy, przewidziany tem rozporządzeniem lub zyskają zwolnienie od tego egzaminu w myśl § 14 tegoż rozporządzenia, oraz
b) odbyły lub odbędą przed tym terminem co najmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą i zadowalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed zdaniem egzaminu, o jakim mowa wyżej.

Zarazem zaznacza się, że postanowienia § 37 rozporządzenia z dnia 9. października 1924 r. (patrz okólnik z dnia 20. listopada 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 16/170, poz. 212) w dalszym ciągu obowiązują.

Warszawa, dnia 5. lipca 1927 r. (Nr. II. 9018/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

---

**132.**

## OKÓLNIK

**Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych oraz Dyrekcyj państwowych szkół Zawodowych podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. P.**

**w sprawie przechowywania funduszów specjalnych na rachunkach bieżących przez Dyrekcję państwowych gminazjów i szkół zawodowych.**

Nawiązując do okólnika swego z dnia 26. listopada 1926 r. Nr. 15415/26. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 14. czerwca 1927 r. Nr. DK. 2025/Wak. skierowanym do wszystkich Izb Skarbowych wyjaśniło, że pozostałości na rachunkach bieżących dyrekcyj państwowych gimnazjów oraz państwowych szkół zawodowych, stanowiące salda taks administracyjnych, funduszu zabaw i gier ruchowych, funduszu obrotowego w szkołach zawodowych, kaucyj i opłat specjalnych, nie mają charakteru sum, podlegających przelewowi na właściwe rachunki w myśl § 16 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 14. sierpnia 1922 r. L. GUK. 3238/WAK. (Dzien. Urz. Min. Skarbu Nr. 21 zr. 1922) i jako takie mogą być przeznaczone po upływie okresu budżetowego do ksiąg rachunków bieżących nowego okresu do dalszej dyspozycji.

Warszawa, dnia 28. czerwca, 1927 r. (Nr. O. R. 9182/27).

Za Ministra:
(—) **Dr. M. Pollak**
w z. Dyrektor Departamentu.

---

133.

Nr. OP. 881/27. Warszawa, dnia 19. lipca 1927 r.

## OKÓLNIK
## Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
### w sprawie rehabilitacji b. żołnierzy armji obcych, którzy dostali się do niewoli w czasie wojny światowej.

Wobec nasuwających się wątpliwości co do kompetencji w sprawach przeprowadzania rehabilitacji żołnierzy b. armji zaborczych (oficerów, podoficerów, szeregowych), którzy w czasie wojny światowej dostali się do niewoli państw biorących udział w tej wojny i którzy po powrocie z niewoli wstąpili do polskiej służby państwowej lub samorządowej, wyjaśniam w związku z § 13 rozp. wyk. do ustawy o uposażeniu emerytalnem (Dz. U. R. P. Nr. 32/24 poz. 320), co następuje:

Rehabilitację b. żołnierzy armji zaborczych, którzy w okresie wojny światowej dostali się do niewoli, państw biorących udział w tej wojnie, przeprowadzają ci powiatowi komendanci uzupełnień, na których terytorjum tacy b. żołnierze zamieszkują.

Postępowanie rehabilitacyjne ma być przeprowadzone zawsze na prośbę osób zainteresowanych. Podstawę wydania przychylnej decyzji muszą stanowić wiarogodne dokumenty względnie niepodlegające wątpliwości zeznania świadków, że 'ostanie się d› niewoli rehabilitowanego nastąpiło bez jego własnej winy.

Powiatowi komendanci uzupełnień po wszechstronnem zbadaniu sprawy i powzięciu odpowiedniej decyzji, wydają w wypadku załatwienia przychylnego zaświadczenie według niżej podanego wzoru.

W wypadkach odmowy, czy to z braku odpowiednich dokumentów, czy też z powodu udowodnienia winy, należy wydać tylko pisemne zawiadomienie, że postępowanie rehabilitacyjne przeprowadzone w P. K. U. nie dało pomyślnych wyników.

Odwołanie od tego rodzaju decyzji przysługuje zainteresowanym w terminie 14-dniowym do Dowódcy O. K., który decyduje w tych sprawach ostatecznie.

Zarządzenie powyższe odnosi się zarówno do oficerów jak i do podoficerów oraz szeregowych.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie pisma okólnego Ministra Spraw Wojsk. Dep. Piech. z dnia 23. VI. 1927 r. Nr. 17 104/Pob.

Za Naczelnika Wydziału:
(—) **Ostrowski** m. p.
Radca Ministerjalny.

**134.**

L. O. P. 28 539. Katowice, dnia 7. września 1927.

Do
Kierowników szkół zawodowych dokształcających
w Województwie Śląskiem.

Zarządzam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17. sierpnia 1927 r. Nr. III DR. 12 334/27 co następuje:

„Wobec zdarzających się w szkołach dokształcających wypadków nieprzybycia nauczycieli na lekcję bez usprawiedliwionej przyczyny i bez uprzedniego zawiadomienia, umożliwiającego zarządzenie odpowiednego zastępstwa, co powoduje przerwę w normalnym biegu nauki szkolnej:

1) Przy zawieraniu umów ustnych lub pisemnych z nauczycielami szkół zawodowych dokształcających w warunkach umowy należy zastrzec, a) że nieprzybycie na lekcję, przewidzianą rozkładem godzin bez należytego usprawiedliwienia, pociągnie za sobą potrącenie z płacy danego nauczyciela wynagrodzenia, jakie przypada za opuszczoną godzinę; potrącić należy kwotę, odpowiadającą wynagrodzeniu za godzinę efektywną, t. j. 12.6 wzgl. 18.2 mnożnych (odpowiada 25 wzgl. 34 mnożn. miesięcznie, zwiększonych o 40% dodatku wojew.), ponieważ powinno ono objąć część płacy za miesiące wakacyjne i dni świąteczne, b) że powtarzające się opuszczanie lekcyj bez należytego usprawiedliwienia przez nauczyciela będzie uważane za uchylanie się od wykonywania przyjętych na siebie obowiązków i może być traktowane, jako zerwanie umowy nauczyciela.

2) Zastępstwo za nieobecnego nauczyciela zarządza kierownik szkoły, mając na uwadze przedewszystkiem zachowanie ciągłości nauczania danego przedmiotu.

3) Z kwoty osiągniętej z potrąceń za godziny opuszczone przez nauczyciela, będzie wypłacane wynagrodzenie za zastępstwo tym nauczycielom, którzy zastępowali nieobecnego, jeżeli poświęcali na to czas poza godzinami swoich zajęć (lekcyj), przewidzianych rozkładem godzin w szkole, przyczem norma wynagrodzenia za zastępstwo równa jest normie potrąceń.

Łączenie uczniów klasy, której nauczyciel jest nieobecny, z uczniami innej klasy na naukę wspólną jest dopuszczalne tylko w ostateczności. Nauczycielowi, zajmującemu się klasami połączonemi, przysługuje tylko wynagrodzenie normalne (za jedną klasę), pomimo dokonania potrąceń nauczycielowi nieobecnemu.

Kierownik Szkoły zastępuje nieobecnego nauczyciela z urzędu i nie przysługuje mu wynagrodzenie za zastępstwo.“

Za Wojewodę:
**Dr.Ręgorowicz (—)**
Naczelnik Wydziału.

———————

## 135.

# Okólnik

## Wydziału Oświecenia Publicznego

Do

Dyrekcyj państwowych, komunalnych i prywatnych szkół średnich w Województwie Śląskiem

**w sprawie zmiany w rejonach wizytatorskich szkół średnich ogólnokształcących.**

Zmieniając częściowo rozporządzenie z 5. X. 1926 r. l: O. P. 30 863 (Dz. U. W. O. P. z r. 1926 str. 444, poz. 213) przydzielam oprócz wyliczonych w podanem rozporządzeniu szkół,

A) do rejonu W. O. S. dra E. Farnika 6) Państwowe Gimnazjum w Rybniku, 7) Państwowe Gimnazjum męskie w Tarnowskich Górach, 8) Państwowe Gimnazjum żeńskie w Tarnowskich Górach, 9) Komunalne Progimnazjum w Żorach, 10) Prywatne Gimnazjum SS Urszulanek w Rybniku;

B) do rejonu W. O. S. **Wł. Miedniaka:** 10) Państwowe Gimnazjum im. Ad. Mickiewicza w Lublińcu, 11) Państwowe Gimnazjum w Pszczynie, 12) Komunalne Gimnazjum Wł. Reymunta w Nowym Bytomiu, 13) Komunalne Gimnazjum żeńskie w Król. Hucie, 14) Komunalne Gimnazjum w Rożdzieniu, 15) Komunalne Gimnazjum koedukacyjne im. Staszica w Rudzie, 16) Komunalne Gimnazjum w Szarleju;

C) Rejon W. O. S. **Wincentego Ogrodzińskiego** stanowią wszystkie prywatne szkoły wyższe mniejszościowe.

Zarządzenie powyższe obowiązuje od 16. września b. r. szk.

Za Wojewodę:
**Dr. Regorowicz** (—)
Naczelnik Wydziału.

---

## 136.

L: ZP. 722/60/PL. Katowice, dnia 2. lipca 1927 r.

**W sprawie Państwowej pomocy lekarskiej dla urzędników państwowych i wojewódzkich.**

Donoszę, że karta porady nie traci swej ważności o ile w ciągu dwóch tygodni po jej wydaniu chory funkcjonarjusz względnie członek jego rodziny przedstawił ją lekarzowi umówionemu pomocy lekarskiej, zaś w czasie trwania tej samej choroby zatrzymuje swą ważność na przeciąg jednego miesiąca. Urząd tutejszy nie może uznać kosztów, powstałych wskutek leczenia na podstawie przedawnionych kart porady.

Pozatem nadmieniam, że wszelkie rachunki, opiewające ponad kwotę 20 zł., przedstawione tutejszemu urzędowi z żądaniem

zwrotu wykazanych kosztów, muszą być ostemplowane w myśl ustawy o opłatach stemplowych.

Równocześnie podaję nowy spis lekarzy Państwowej pomocy lekarskiej:

### I. Katowice.

1. **Dr. Marjan Herlinger,** lek. prakt. przyjmuje od godz. 12 do 17, w Przychodni Państwowej pomocy lek. w/m, przy ul. Jana 14,
2. **Dr. Aleksander Bernadzikowski,** lek. prakt. przyjmuje w Przychodni Państw. pom. lek. przy ul. Jana L. 14,
3. **Dr. Stanisław Tomiak,** lek. prakt., ul. Gliwicka,
4. **Dr. Stanisław Skiba,** lek. prakt. Katowice-Załęże, ul. Wojciechowskiego 74 a.
5. **Dr. Ferdynand Adamczyk,** lek. szpitalny w Katowicach-Bogucicach.
6. **Dr. Edmund Malinowski,** lek. prakt. w Katowicach-Ligocie.
7. **Dr. Maksymiljan Wilimowski,** lek. prakt., przyjmuje funkcjon. pol. w Przychodni policyjnej.

### II. Katowice — powiat.

8. **Dr. Ryszard Dluhosz** lek. prakt., przyjmuje w swem mieszkaniu w Michałkowicach,
9. **Dr. Aleksander Knapczyk,** lek. prakt. w Mysłowicach, ul. Nowo-Kościelna L. 7,
10. **Dr. Teodor Obremba,** lek. prakt. w Mysłowicach, ul. Modrzejowska L. 1,
11. **Dr. Robert Herman,** lek. prakt. w Siemianowicach,
12. **Dr. Karol Sęczyk,** lek. prakt. w Janowie-Giszowcu, ul. Stalmacha 5.

Naświetlania lampą kwarcową chorych funkcjonarjuszy i członków ich rodzin z Katowic i okolicy mogą być uskutecznione za opłatą 50 gr. od pojedyńczego zabiegu tylko w Przychodni Państwowej pomocy lekarskiej w Katowicach, przy ul. Jana L. 14.

### III. Świętochłowice.

13. **Dr. Karol Hossek,** lek. powiat. w Świętochłowicach, przyjmuje w biurze lekarza powiatowego.
14. **Dr. Józef Krygier.** lek. prakt. w Świętochłowicach,
15. **Dr. Józef Siwoń,** lek. prakt. w Świętochłowicach,
16. **Dr. Gothard Marzodko,** lek. prakt. w Goduli,
17. **Dr. Kazimierz Kujawski,** lek. prakt. w Brzezinach, ul. Warszawska,
18. **Dr. Józef Mierzowski,** lek. prakt. w Hajdukach Wielkich, ul. Krakowska L. 89,
19. **Dr. Kazimierz Soboj,** lek. prakt. w Łagiewnikach,
20. **Dr. Antoni Lex,** lek. prakt. w Chorzowie.

### IV. Huta Królewska.

21. **Dr. Kajetan Pietraszkiewicz,** lek. prakt., przyjmuje przy ulicy Wolności L. 45,

22. **Dr. Kaziemierz Zawadzki,** lek. prakt. przy ul. Gimnazjalnej 12,
23. **Dr. Jan Strzoda,** lek. prakt. przy ul. Wolności L. 34.

Naświetlań lampą kwarcową chorych funkcjonarjuszy i członków ich rodzin z Huty Królewskiej i okolicy dokonuje za opłatą 50 gr. od pojedynczego zabiegu tylko **Dr. Kajetan Pietraszkiewicz,** w swem mieszkaniu przy ul. Wolności L. 45.

### V. Tarnowskie Góry i Powiat.

24. **Dr. Władysław Szpil,** lek. powiat. w Górach Tarnowskich,
25. **Dr. Longin, Kochanowicz,** lek. prakt. w Tarnowskich Górach,
26. **Dr. Ludwik Witman,** lek. prakt. w Radzionkowie.

### VI. Lubliniec i powiat.

27. **Dr. Franciszek Willert,** lek. powiat. w Lublińcu.
28. **Dr. Wiktor Ratka,** lek. prakt. w Lublińcu,
29. **Dr. Stefan Krynicki,** lek. prakt. w Woźnikach.

### VII. Rybnik i powiat.

30. **Dr. Ignacy Fabian,** lek. prakt. w Rybniku.
31. **Dr. Leon Kehle,** lek. prakt. w Rybniku, Plac Wolności,
32. **Dr. Tadeusz Pasternak,** lek. prakt. w Rybniku,
33. **Dr. Paweł Neukirch,** lek. prakt. w Żorach,
34. **Ignacy Letocha** lek. prakt. w Przyszowicach,
35. **Dr. Leonard Lisiecki,** lek. prakt. w Czerwionce.

### VIII. Pszczyna i powiat.

36. **Dr. Maksymiljan Cichy,** lek. prakt. w Pszczynie,
37. **Dr. Stefan Adamczewski,** lek. prakt. w Mikołowie.

### IX. Bielsko i powiat.

38. **Dr. Oskar Lamatsch,** lek. powiat. w Bielsku, ul. 3-Maja 29,
39. **Dr. Józef Wałach,** lek. prakt. w Bielsku, ul. 3-Maja,
40. **Dr. Roman Gęśba,** lek. prakt. w Strumieniu.

### X. Cieszyn i powiat.

41. **Dr. Jan Pustówka,** lek. powiat. w Cieszynie.
42. **Dr. Jan Raszyk,** lek. prakt. w Skoczowie.
44. **Dr. Jan Glajcar,** lek. prakt. w Kończycach Wielkich,

### Umówieni lekarze specjaliści.

1. **Dr. Franciszek Brzozowski,** lek. specjal. w chorobach kobiecych, przyjmuje w Katowicach. ul. Dyrekcyjna 3.
2. **Dr. Piotr Geisler,** lek. specjal. w chorobach oczu, przyjmuje w Katowicach, ul. Mickiewicza L. 18.
3. **Dr. Stanisław Roszak,** lek. specjal. w chorobach dziecięcych, przyjmuje w Katowicach, przy ul. 3-Maja L. 11,
4. **Dr. Jan Hlond,** lek. specjal. w chorobach skórnych, przyjmuje w Katowicach, ul. Warszawska L. 6,
5. **Dr. Józef Hałacz,** lek. specjal. w chorobach skórnych, przyjmuje w Katowicach, ul. 3-Maja L. 28.

Do umówionych lekarzy specjalistów może kierować w razie potrzeby tylko lekarz umówiony, lub urzędowy.

Za Wojewodę:
**Dr. Rostek.**
Naczelnik Wydziału ZP.

---

## 137.
## Organizacja szkół.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 14. lipca 1927 r. Nr. I. — 12510/27, udzieliło prawa publiczności na rok szkolny 1927/28 prywatnej szkole powszechnej i wydziałowej z niemieckim językiem nauczania S. S. de Notre Dame w Bielsku, z ograniczeniem tego prawa do uczenic własnego zakładu.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, reskryptem z dnia 14. lipca 1927 Nr. I. 12509/27, przyznało prawo publiczności na rok szkolny 1927/28 prywatnej szkole powszechnej z niemieckim językiem nauczania w Komorowicach, utrzymywanej przez Prezbiterstwo ewang. gminy szkolnej i cmentarnej, z ograniczeniem tego prawa do uczniów własnego zakładu.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pismem z dnia 14. lipca 1927 r. Nr. I. — 12511/27 przyznało prawo publiczności na rok szkolny 1927/28, prywatnej szkole powszechnej i wydziałowej z polskim językiem nauczania S. S. de Notre Dame w Strumieniu, z ograniczeniem tego prawa do uczenic własnego zakładu.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, reskryptem z dnia 28. lipca 1927 Nr. I. — 8674‘27, przyznało prywatnemu ewangielickiemu seminarjum nauczycielskiemu męskiemu (koedukacyjnemu) w Bielsku pełne prawa państwowego seminarjum nauczycielskiego na rok szkolny 1927/28.

Ministerstwo W. R. i O. P. reskryptem z dnia 28. lipca 1927 Nr. I — 8674/27 przyznało prywatnemu seminarjum naucz. żeńskiemu Ubogich S. S. Szkolnych de Notre Dame w Bielsku niepełne prawa na rok szkolny 1927/28.

---

## 138.
## Wiadomości osobiste.

**Mianowania Inspektorów:**

P. Minister W. R. i O. P. zamianował dekretem z dnia 30. VI. 1927 Nr. 11477/27 p. Józefa Szafrana, Kierownika szkoły powszechnej I w Mysłowicach Inspektorem szkolnym Okręgu Katowice II.

P. Minister W. R. i O. P. zamianował dekretem z dnia 30. VI. 1927 Nr. 11478/27 p. Mieczysława Kłapę, kierownika szkoły ćwiczeń w państw. seminarjum naucz. męskiem w Mysłowicach, Inspektorem szkolnym Okręgu Swiętochłowice II.

**Pan Wojewoda przeniósł kierowników:**

Kazimierza Zychewicza z Bielszowic do Krasów, Karola Nimptsza z Golejowa do Książenic. Jana Wanałowicza z Pasieczki do Ścierń. Władysława Bielewicza z Zawady do Kochłowic, Karola Zembola z Kobielic do Frydka, Jana Szymika z Gardawic do Załęża, Józefa Kulaka z Pawłowa do Boronowa, Mikołaja Sianosa z Łazisk Górnych do Małej Dąbrówki, Marjana Kantora-Mioskiego z Katowic do Szopienic, Henryka Moeckego z Lipin do Mysłowic, Jana Kotarskiego z Łysków do Gaszowic, Karola Heksa z Kobielic do Kopalni Boera, Augustyna Jandlę z Ligoty Tworkowskiej do Rusinowic, Pawła Walleka z Piasku do Królewskiej Huty, Hermana Wolnego z Ochojca do Rydułtowów, Emanuela Nieradzika z Knurowa do Król. Huty, Piotra Ratajczaka z Rudy do Siemianowic, Wilhelma Schmidta z Wilczy Dolnej do Nowego Bytomia, Franciszka Ferenca z Woszczyc do Bijasowic.

**Pan Wojewoda przeniósł nauczycieli:**

Elfrydę Kocurkównę z Królewskiej Huty do Makoszowych, Langnera Konrada z Makoszowych do Królewskiej Huty, Kuszlika Karola z Bielszowic do Brzezinki, Gallera Maksymiljana z Szarleja do Tych, Pawlusa Józefa z Wodzisławia do Dębińska Starego, Anzelma Kytzię z Bielszowic do Królewskiej Huty, Zimnalównę Anielę z Pawłowa do Królewskiej Huty, Ludwika Kisiałę z Małej Dąbrówki do Nowej Wsi, Monikę Blażankę z Mokrego do Katowic-Załęża, Julję Marniokównę z Orzesza do Katowic-Załęża, Zofję Dyndowiczową z Rydułtowic do Kobiora, Marję Bilewiczową z Zawady do Kochłowic, Stanisławę Hunczównę z Imielina do Małej Dąbrówki, Ludwika Rasia z Ławki do Krasów, Józefa Przybylika z Frydku do Kosztów, Chramca Jana z Brzęczkowic do Małej Dąbrówki, Wiktora Koterbę z Łąki do Rudułtowic, Zofję Skawińską z Żwakowa do Pszczyny, Otylję Soczówczankę z Miedźnej do Żwakowa, Jadwigę Gonetową z Brzęczkowic do Mysłowic, Zofję Magrysiowa z Kobiora do Katowic-Załęża, Katarzynę Puchejdziankę z Bojszów Górnych do Brzezinki, Marję Schitting z Mysłowic do Kop. Boera, Zofję Bernacką z Szopienic do Wyr, Marję Żuławskę z Nowego Bytomia do Dzieckowic, Stanisława Dziubę z Kosztów do Bzia Górnego.

Dźwięga Bronisława z Katowic do Kobiora. Frytrównę Zofję z Siemianowic do Katowic-Dębu, Lisińskiego Tadeusza z Bojszów Górnych do Ornontowic. Chmurę Stanisława z Bijasowic do Brzezinki. Sperczyńskiego Wincentego z Czuchowa do Orzesza. Medwecky z Nakła do Brzezinki. Rauscha Witolda z Roździenia do Małej Dąbrówki. Spalę Franciszka z Szopienic do Roździenia. Pająka Augustyna z Kobiora do Szopienic. Rasticę Jana z Mysłowic do Szuszca. Walaszka Tadeusza z Tychów do Katowic-Załęża. Jędrzejka Stanisława z Roździenia do Szopienic. Karmańskiego Aleksandra z Pszczyny do Łąki. Zacharę Ludwika z Szopienic do Roździenia. Suchoniównę Marję z Ćwiklic do Rudołtowic. Hołubowiczównę Różę z Szopienic do Roździenia. Powlusównę Jadwigę z Roździenia do Brzezinki. Krzyżakównę Zofję z Lędzin do Goławiec. Horeczównę Genowefę z Małej Dąbrówki do Roździenia. Petrynównę Stanisławę z Brzezinki do Pielgrzymowic. Gerstbergerównę Gizelę z Roździenia do Nowego Bierunia. Jakubasównę Zofję z Małej Dąbrówki

do Kuźnicy. Pragłowską Marję z Brzezinki do Warszowic. Raczyńską Stefanję z Katowic do Wyrów. Narasównę Marję z Giszowca do Janowa. Filipkównę Henrykę z Szopienic do Giszowca. Affę Antonieigo z Bzia Górnego do Imielina. Krpetz Kamillo z Woli do Ornontowic. Kubicę Teofila z Murcek do Mysłowic. Mermelową Emę z Mokrego do Łazisk Górnych. Piotrowską Michalinę z Zawiścia do Zawady. Wyrobkównę Zofję z Ściernia do Ławki. Durczoka Bronisława z Łazisk Górnych do Chełmu Wielkiego. Litwińską Marję z Bijasowic do Wisły Małej. Pośpiechównę Annę z Bielszowic do Kłodnicy. Okręczankę Łucję z Bielszowic do Mokrego. Jaronina Ludwika z Zwakowa do Bielszowic. Czerniaka Józefa z Gostyni do Mikołowa. Jesionkę Zygmunta z Mikołowa do Lędzin. Nowaka Władysława z Roździenia do Szopienic. Wapienika Pawła z Golasowic do Katowic-Bogucic. Axentowicza Tadeusza z Międzyrzecza do Łąki. Dudka Zygfryda z Krasowych do Frydka. Heynorównę Marję z Goławca do Woryni. Bobrekównę Walerję z Wyrów do Orzesza. Sapaka Serafina z Orzesza do Szopienic. Gawlikowicza Wilhelma z Nowego Bierunia do Góry. Kanię Szczepana z Bełku do Czuchowa. Machnicką Zofję z Szopienic do Podlesia. Krzemienia Franciszka z Szopienic do Starej Wsi. Niemcewicza Bolesława z Wesołej do Imielina. Świątkównę Zofję z Bojszów Górnych do Lędzin. Kamińską Jadwigę z Roździenia do Świerczyńca. Rzepiankę Marję z Lędzin do Woli. Knoblochównę Bronisławę z Nowego Bierunia do Miedźnej. Leszniańską Julję z Nowej Wsi do Szczejkowic. Łukasiewicz Martę z Czernicy do Chudowa. Kantorównę Janinę z Chudowa do Rydułtów. Pawlikównę Mieczysławę z Szczejkowic do Nowej Wsi. Jakubasównę Lidję z Małej Dąbrówki do Kopalni Boera. Hoppe Antoniego z Mikołowa do Szopienic. Woźniaka Bolesława z Wisły Małej do Bijasowic. Jandównę Joannę z Wesołej do Frydka. Rozwadowską Marję z Szopienic do Kostuchnej. Przywarę Adolfa z Katowic-Bogucic do Imielina. Dziedzicównę Marję z Pszczyny do Tychów. Browarską Bronisławę z Brzezinki do Małej Dąbrówki. Musioła Alfonsa z Makoszów do Golejowa. Rojkównę Alicę z Boguszowic do Rydułtów. Widłoka Leona z Siemianowic do Katowic. Dedrzyżską Lidję z Szopienic do Międzyrzecza. Stępla Jana z Brzezinki do Pasieczki. Kosiaka Stanisława z Mościsk do Kobielic. Bartla Czesława z Kosztów do Zawady. Wolfa Tadeusza z Kostuchny do Giszowca. Sonntaga Stanisława z Wyrów do Gardawic. Czepielę Tadeusza z Mysłowic do Brzęczkowic. Palczyńską Marję z Kochłowic do Załęskiej Hałdy. Kujawskiego Emila z Zazdrości do Piasku. Wyszatycką Julję Z Mysłowic do Katowic. Segietową Matyldę z Kochłowic do Syryni. Kiedrowskiego Tadeusza z Łazisk Dolnych do Zazdrości. Więcława Władysława z Łazisk Dolnych do Zazdrości. Erika Adama z Krzyżowic do Katowic. Jarosławską Marję z Roździenia do Podlesia. Świstałę Pawła z Dzieckowic do Krasów. Dobrzańską Zuzannę z Szopienic do Małej Dąbrówki. Panasównę Helenę z Roździenia do Katowic-Załęża. Nabzdyka Stanisława z Ściernia do Bielszowic. Szindler Marja z Mysłowic do Bogucic. Fritzównę Marję z Imielina do Brzezinki. Lwa Leopolda z Murcek do Pielgrzymowic. Hirkawskiego Romana z Mysłowic do Podlesia. Kasiana Romana z Żorów do Jejkowic. Kapelana Ludwika z Świerczyńca do Imielina. Bulównę Julję z Szopienic do Niedobczyc. Jakubasównę

Elżbietę z Roździenia do Nikiszowca. Witkównę Antoninę z Krywałdu do Przegędzy. Kupcównę Zofję z Szopienic do Gostyni. Parfusównę Ludwikę z Krasów do Imielina. Popiołkównę Joannę z Wielkiego Chełmu do Nowego Bierunia. Szulig Walerję z Nikiszowca do Katowic. Frencla Karola z Hołdunowa do Katowic. Wawracza Karola z Golasowic do Krzyżowic. Borzuckiego Emila z Przyszowic do Pszczyny. Szymańskiego Kazimierza z Małej Dąbrówki do Zawady. Wajdę Józefa z Czerwionki do Łysk. Mleczkównę Marję z Stanowic do Rybnika. Różańskiego Bernarda z Rudy do Wełnowca. Zielińską Łucję z Rudy do Wielkich Piekar. Mleczkównę Michalinę z Palowic do Suminy. Kubatównę Janinę z Mszannej do Baranowic. Galisza Feliksa z Biertułtów do Gogołowa. Oszywę Józefa z Radlina Dolnego do Żwakowa. Rogalską Kazimierę z Tychów do Nikiszowca. Matysikównę Martę z Czuchowa do Wełnowca. Haferlanda Karola z Leszczyn do Rybnika. Koczurównę Klarę z Cielmic do Dzieckowic. Janglankę Annę z Syryni do Skrzyszowa. Błachę Józefa z Knurowa do Dębieńska Starego. Poloczka Ernesta z Katowic do Mikołowa. Holiczówną Helenę z Wielkich Hajduk do Mysłowic. Gruszczyka Pawła z Katowic do Kiebielic. Froehlicha Jana z Szarleja do Kośmidrów. Żurkównę Kazimierę z Bzia Zameckiego do Zawiści. Krettka Mikołaja z Kopalni Boera do Kat.-Bogucic. Rohrbacha Eugenjusza z Gaszowic do Orzegowa. Zająca Józefa z Łazisk Średnich do Małej Dąbrówki. Michalskiego Jana z Świętochłowic do Kozłowej Góry. Porębskieigo Jana z Świętochłowic do Lipin. Gumeleńskiego Mikołaja z Połomji do Moszczenicy. Nawrota Józefa z Goduli do Radzionkowa. Sonneka Artura z Szopienic do Roździenia. Grygielową Marję z Katowic-Załęża do Szopienic. Grabarzankę Gertrudę z Żytnej do Rudy. Kozłowskiego Stanisława z Orzegowa do Ochojca. Wilczakiewiczównę Helenę z Łagiewnik do W. Łagiewnik. Lubieńską Stanisławę z Szarleja do Lipin. Wołkównę Helenę z Suminy do Kleszczów. Widucha Maksymiljana z Czernicy do Czuchowa. Sztukę Adama z Lipin do Siemianowic. Kociałkiewiczównę Annę z Kalet do Boronowa. Menclównę Irenę z Boronowa do Kalet. Wawrównę Sydonję z Katowic do Rybnika. Stysińską Janinę z Rybnika do Katowic. Sztukową Marję z Lipin do Siemianowic. Sztukównę Marję z Lipin do Siemianowic. Krzakiewicza Władysława z Żorów do Biertułtów. Muszyńską Henrykę z Bielszowic do Brzezinki. Romanównę Martę z Mysłowic do Hołdunowa. Basztona Emanuela z Nieboczów do Bierunia St.

**Pan Wojewoda zamianował w szkołach powszechnych:**

Adamusa Jana n. k. w Radzionkowie, Aleksika Henryka n. k. w Goduli. Marona Ludwika n. k. w Starem Chechle, Balcarównę Walerję n. k. w Gorzycach, Bodziocha Franciszka n. k. w Chropaczowie, Bohosiewiczównę Helenę n. k. w Radlinie Dolnym, Biegańską Helenę n. k. w Zgodzie, Brodę Karola n. k. w Ruptawie, Bujaka Władysława n. k. w Rydułtowach, Choczaja Tomasza n. k. w Chropaczowie, Cedziwodziankę Marję n. k. w Nowym Bytomiu, Chrobaczka Ludwika n. k. w Michałkowicach, Czerneckiego Michała n. k. w Radzionkowie, Ciencialównę Anna n. k. w Siemianowicach, Drysia Jana n. k. w Kozłowej Górze. Domagalskiego Jana p. o. kier. szkoły w Czerwionce, Dubisa Kazimierza n. k. w Goduli, Durzyńskiego Stefana n. k. w Małej Dąbrówce, Durkakównę Helenę n. k.

w Lipinach, Drupkównę Zofję n. k. w Bielszowicach, Fichnę Romualda n. k. w Pniowcu, Frączka Tadeusza n. k. w Wielkich Piekarach, Frąckowiaka Teodora n. k. w Królewskiej Hucie, Fobera Wilhelma n. k. w Król. Hucie, Rojcikównę Elżbietę n. k. w Wełnowcu, Foreczkową Józefę n. k. w Wyrach, Gaudnikównę Annę n. k. w Katowicach-Załężu, Guzównę Zofję n. k. w Wielkich Hajdukach, Gwoździa Augustyna n. k. w Kaletach, Bola Jana n. k. w Wielk. Piekarach, Grytschównę Marję n. k. w Bańgowie, Grzegorczykównę Zofję n. k. w Pszowie, Gutowskiego Jerzego n. k. w Łagiewnikach, Gątarskiego Romana n. k. w Chropaczowie, Grabowską Marję n. k. w Pawłowie, Górnika Mieczysława n. k. w Paruszowcu, Gałuszkównę Elżbietę n k. w Pszczynie, Hessa Kazimierza n. k. w Gaszowicach, Hampla Ignacego n. k. w Boguszowicach, Hanusza Kazimierza n. k. w Czernicy, Hamerlaka Franciszka n. k. w Zorach, Harońską Anioła Jana n. k. w Bykowinie, Hajdusiewiczównę Stanisławę n. k. w Jaroszowicach, Hankównę Marję n. k. w Małej Dąbrówce, Jarosza Antoniego n. k. w Żorach, Jaskulskiego Edwarda n. k. w Świętochłowicach, Jankowskiego Kazimierza n. k. w Ornontowicach, Jelonkównę Marję ochr. w Świerklanach Górnych, Ilską Wandę n. k. w Katowicach, Kwiecikiewiczównę Janinę n. k. w Wielkim Chełmie, Kwapisza Stanisława n. k. w Łagiewnikach, Kowala Józefa n. k. w Łagiewnikach, Kruczkównę Kunegundę n. k. w Swiętochłowicach, Krupiankę Monikę n. k. w Kamieniu, Kobielę Józefa n. k. w Chorzowie, Knosałę Ryszarda n. k. w Wielkich Piekarach, Kondzielankę Martę n. k. w Radlinie Dolnym, Kuboszkównę Helenę n. k. w Pszowskich Dołach, Kozuba Jana n. k. w Brzeziu, Klimasa Tomasza n. k. w Żwakowie, Karkoszkę Emila n. k. w Żorach, Kurka Marjana n. k. w Kochłowicach, Kobusa Alfonsa n. k. w Makoszowach, Kotalę Stanisława n. k. w Królewskiej Hucie, Kralównę Wilhelminę n. k. w Królewskiej Hucie, Kupczokównę Herminę n. k. w Bielszowicach, S. Krawczykównę Władysławę ochr. w Królewskiej Hucie, Kobielę Edwarda n. k. w Bujakowie, Kusiakównę Karolinę n. k. w Murckach, Kunza Jana st. n. w Królewskiej Hucie, Kubicę Karola n. k. w Wielkiej Dąbrówce, Kansy Karola n. k. w Świętochłowicach. Kubica Franciszka n. k. w Nowych Hajdukach, Kochańską Janinę n. k. w Chwałowicach, Katerlankę Anielę n. k. w Przyszowicach, Krąpiecównę Marję n. k. w Dębie, Królicką Irenę n. k. w Królewskiej Hucie. Kotucza Jana n. k. w Lublińcu, Kopernicką Helenę n. k. w Mikołowie, Krupińską Marję n. k. w Rydułtowach, Kłapę Jana n. k. w Nowym Bieruniu, Lubczyka Józefa n. k. w Mysłowicach, Ligaczównę Modestę n. k. w Brzeziu, Lewandowskiego Aleksandra n. k. w Król. Hucie, Lorenza Franciszka n. k. w Król. Hucie, Lisowy Marję Annę n. k. w Król. Hucie, S. Liszowskę Felicitę Augustynę ochr. w Wodzisławiu, Lesikównę Marję n. pom. w Kończycach Londnerównę Hindę n. t. w Katowicach, Łaciaka Teofila n. k. w Kończycach, Łagutkę Józefa n. k. w Rudzie, Łyska Marjana n. k. w Niedoboczowych, Łakomskiego Bronisława n. k. w Król. Hucie, Magotta Feliksa n. k. w Lędzinach, Mazukównę Irenę n. k. w Nakle Sl., Markównę Agnieszkę n. k. w Szarleju, Mikulskiego Stanisława n. k. w Radzionkowie, Macheja Alojzego n. k. w Czerwionce, Mazura Norberta n. k. w Szarleju, Motykę Pawła n. k. w Bytkowie, Marciniaka Czesława n. k. w Nowej Wsi, Malczewskiego Jana n. k. w Nowej Wsi. Manzlównę Irenę n. k. w Radlinie Gór-

nym, Mikułę Stefana n. k. w Kokoszycach, Michalskiego Izydora n. k. w Pszowie, Michalskiego Maksymiljana n. k. w Król. Hucie, Mrzyka Ludwika n. k. w Zawadzie, S. Markowską Joannę Annę n. k. w Wielkich Piekarach, Mazurka Alfonsa n. k. w Orzegowie, Moskala Mieczysława n. k. w Palowicach, Matuszowicza Józefa n. k. w Szopienicach, Małecką Teresę n. k. w Bogucicach, Mętlewiczównę Ligję n. k. w Łaziskach, Neusterównę Wandę n. k. w Brzęczkowicach, Nejtkównę Henrykę n. k. w Nowej Wsi, Niedobę Adama n. k. w Krostoszowicach, Nowarównę Marję n. k. w Krasowach, Nowakównę Władysławę n. k. w Chwałowicach, Nadwodzką Marję n. k. w Knurowie, Obtułowiczównę Józefę n. k. w Imielinie, Orłowskiego Jerzego n. k. w Bijasowicach, Ogłodkównę Melanję n. k. w Wielkich Piekarach, Oschekównę Edeltrudę n. k. w Łagiewnikach, Obarę Stanisława n. k. w Szerokiej, Piątkowskiego Józefa n. k. w Chropaczowie, Paska Jana n. k. w Chorzowie, Piątkowskiego Stefana n. k. w Boguszowicach, Potempiankę Bronisławę n. k. w Rudzie Śl., Piszczka Alojzego n. k. w Gorzyczkach, Przybylskiego Łucjana n. k. w Król. Hucie, Pędzińskiego Czesława n. k. w Król. Hucie, Pająka Jana n. k. w Marklowicach Górnych, Pająka Bolesława n. k. w Orzegowie, Plawną Helenę n. k. w Gostyni, Pągowskiego Tadeusza n. k. w Mikołowie, Rybarską Eleonorę n. k. w Giszowcu, Raranowską Helenę n. k. w Katowicach. Rogozińskiego Romana n. k. w Halembie, Robaczyka Józefa n. k. w Król. Hucie, Roja Stanisława n. k. w Goduli, Rychanową Janinę n. k. w Mikołowie, Szuberównę Marję n. k. w Nikiszowcu, Szastoka Karola n. k. w Drutarni, Stanika Stanisława n. k. w Radzionkowie, Sobaniównę Łucję n. k. w Lubszy, Skrockiego Zbigniewa n. k. w Bańgowie, Sadło Edwarda n. k. w Radzionkowie, Sikorzankę Matyldę n. k. w Kaletach, Słanię Marjana n. k. w Glinicy, Sośniankę Jadwigę n. k. w Lubomji, Szafrana Tomasza n. k. w Gostyni, Starzykównę Marję n. k. w Kosztowych, Słotę Konrada n. k. w Król. Hucie, Sitka Pawła n. k. w Turzy, Szkocką Helenę n. k. w Pawłowie, Suchońską Jadwigę n. k. w Król. Hucie, Strengerównę Marję n. k. w Przyszowicach. Smołuchę n. t. w Kostuchnie, Symallankę Florentynę n. k. w Nowym Bytomiu, Świecha Adama n. k. w Rudzie, Słomkę Tadeusza n. k. w Ligocie Rybnickiej, Sztafińską Zofję n. t. w Świerczyńcu, Swobodównę Zofję n. k. w Żwakowie, Sanaka Ignacego Tomasza n. k. w Kończycach, Świeżankę Stefanję n. k. w Król. Hucie, Szybowską Bronisławę n. st. w Wielkich Hajdukach, Stadnicką Jadwigę Janinę n. k. w Nowym Bytomiu, Schneiderównę Herminę n. k. w Biertułtowych, Tora Zdzisława n. k. w Wodzisławiu, Tręczównę Joannę n. k. w Siemianowicach, Tomczaka Feliksa n. k. w Radzionkowie, Twardowskiego Aleksandra n. k. w Wielkich Piekarach. Wierzbicką Helenę n. k. w Żorach, Woźniczankę Jadwigę n. k. w Głożynach, Wojciechowską Otylje n. k. w Radzionkowie, Weingartównę Wiktorję n. k. w Wielkich Hajdukach, Wilka Rudolfa n. k. w Bełku, Witoszę Ludwika n. k. w Rówieniu, Wojciecha Tomasza n. k. w Chwałowicach, Windoka Antoniego n. k. w Mszanie, Wyczałka Franciszka n. k. w Szczygłowicach. Wowrównę Gertrudę n. k. w Nowych Hajdukach, Wętkę Jana Kantego n. k. w Nowym Bytomiu, Wilkównę Zofję n. k. w Świerklanach Dolnych, Wojewodę Kazimierza n. k. w Łaziskach Górnych. Woźnikównę Władysła-

wę n. k. w Jastrzębiu Górnem, Weismannównę Reginę n. k. w Katowicach, Wydrę Eugenjusza n. k. w Czuchowie, Zagołę Pawła n. k. w Michałkowicach, Zientka Józefa n. k. w Chwałowicach, Zidka Marjana n. k. w Nowej Wsi, Zawadę Rudolfa n. k. w Kochłowicach, Żołnowskiego Mieczysława n. k. w Król. Hucie, Zborowskiego Jana n. k. w Król. Hucie, Załęcką Janinę n. k. w Przyszowicach, Zającównę Helenę n. st. w Król. Hucie, Zelechowskiego Tadeusza n. k. w Rudzie, Zająca Jana n. k. w Katowicach-Ligocie.

**Pan Wojewoda zwolnił ze służby nauczycielskiej w szkołach powszechnych:**

Zwolnieni zostali:

Nieżurawski Teodor, Sornik Paweł, Sobocianka Katarzyna, Winkler Ernest, Skrzydłówna Albina, Lichomiewiczówna Bronisława, Szymański Józef, Bryniarsko Janina, Grycmanówna Elżbieta, Lipska z Kosińskich Władysława, Kosior Józef, Mrózkówna Marja, Röhrich Paweł, Jainer Franciszek, Richterówna Elżbieta, Merwa Ernest, Herman Kazimierz, Staniura Wiktor, Żukówna Stefanja, Chwestkówna Stefanja, Konarska z Widzów Helena, Rolecka z Bleicherów Katarzyna, Pańta Feliks, Brodzianka Monika, Rupala Roman, Szlęzakówna Jadwiga, Brandys Franciszek, Durinkiewicz Zygmunt, Horand Robert, Świdrakowa ze Swadźbów Julja, Drozdowska z Włodarczyków Władysława, Nowak Jerzy, Gajer Mieczysław, Wypukolówna Marja, Kurkówna Łucja, Wietrzna z Łukaszkiewiczów Joanna, Wendt Ema, Rudkowska Marja, Gerstingerówna Jadwiga, Billewicz Kazimierz, Sieminowicz Jarenna Teofil, Jakubasówna Zofja, Rymarz Andrzej, Popiółkówna Bronisława, Baszczyński Wiktor, Englert Bronisław, Niemcowa z Walasów Kamila, Dziubiński Zygmunt, Piorun Feliks, Pustułka Jan, Hartmanówna Róża, Kawulanka Marja, Kroenikowa z Słabów Walerja, Wawrzykowa z Mirowskich Marja, Bombik Łucja.

---

## 139.

# Komunikaty.

### Egzaminy dojrzałości dla eksternistów.

Wydział Oświecenia Publicznego ustanawia jako termin wnoszenia podań o dopuszczenie do egzaminu dojrzałości w okresie jesiennym 1927 r. dzień 20. września br.

Komisje egzaminacyjne urzędować będą:

1. dla typu humanistycznego i klasycznego z językiem egzaminacyjnym polskim, w gimnazjum państwowem męskiem w Tarnowskich Górach.
2. dla typu matem.-przyrodniczego z językiem egzaminacyjnym polskim, w gimnazjum państwowem matem.-przyrodniczem w Królewskiej Hucie.
3. dla wszystkich typów z językiem egzaminacyjnym niemieckim, w gimnazjum państwowem z językiem wykładowym niemieckim w Bielsku.

Egzaminy pisemne trwać będą od 3. do 8. października, ustne zaś rozpoczną się 12 października br.

### W sprawie pomocy pedagogicznych dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Ministerstwo zaleca do użytku w zakładach dla dzieci w wieku przedszkolnym następujące pomoce pedagogiczne: 1. Gra do rozróżnienia kształtu, kierunku i barwy, 2. Gra dla rozwoju myślenia logicznego „Co kto jada", 3. Gra liczbowa, 4. Ochronki do ćwiczeń mowy. Pomoce te zostały wydane przez Sekcję Wychowania Przedszkolnego w Wydziale Oświaty i Kultury Magistratu m. st. Warszawy. Skład główny w lokalu Sekcji Wychowania Przedszkolnego, Warszawa, Hoża 27.

### W sprawie portretu Juljusza Słowackiego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę, że nakładem Komitetu Wykonawczego Uczczenia Powracających do Ojczyzny Prochów Jujusza Słowackiego został wydany portret Słowackiego.

Pamiątkowy ten portret wykonany artystycznie w formacie 44 cm. × 56 cm. sposobem litograficznym jest do nabycia w cenie zł 1.50 za egzemplarz w kancelarji Prezydenta miasta (ratusz).

### W sprawie portretów Prezydenta Narutowicza.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę, że nakładem Komitetu Uczczenia Pamięci Pierwszego Prezydenta Rzplitej Polskiej ś. p. Gabrjela Narutowicza zostały wydane dwa portrety Prezydenta Gabrjela Narutowicza. Oba portrety są wykonane na kredowym papierze, większy ma format 50×40 cm. (cena 3 zł), mniejszy — 31×25 cm. (cena 1,50 zł). Do nabycia w Sekretarjacie Komitetu (Warszawa, Aleje Jerozolimskie 27 m. 6, tel. 10-67 od godz. 11 do 2-ej codziennie) i we wszystkich księgarniach. Dochód ze sprzedaży przeznaczony na budowę Domu Techników Imienia Pierwszego Prezydenta ś. p. G. Narutowicza.

### W sprawie pracy Edwarda Chwalewika p. t. „Zbiory Polskie".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę, że wyszła nakładem Towarzystwa Wydawniczego w Warszawie, ul. Mazowiecka Nr. 12 (wydawnictwo J. Mortkowicza, Warszawa — Kraków. 1926. Tom I — str. 490 i Tom II — str. 560) dwutomowa praca Edwarda Chwalewika p. t. „Zbiory Polskie". Obejmuje ona w porządku alfabetycznym ułożony według miejscowości wykaz archiwów, bibljotek, gabinetów, galeryj, muzeów i innych zbiorów pamiątek przeszłości w Ojczyźnie i na obczyźnie.

Książka ta, stanowiąca do pewnego stopnia inwentaryzację naszego dorobku kulturalnego, dzięki swemu jasnemu i przejrzystemu układowi może służyć jako podręczny materjał dla każdego zbieracza i badacza, z drugiej zaś strony wybitnie może się przyczynić do pogłębienia znajomości naszej kultury wśród młodzieży szkolnej

Wobec tego jest rzeczą bardzo wskazaną, aby publikacja ta znalazła się we wszystkich bibljotekach podręcznych inspektoratów (R. S. P.), gimnazjów, seminarjów nauczycielskich oraz szkół zawodowych.

**W sprawie „Przeglądu Wojskowo-Technicznego".**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę nauczycielstwu szkół technicznych na miesięcznik p. t. „Przegląd Wojskowo-Techniczny" (dawniej „Saper i Inżynier Wojskowy"), który w roku bieżącym rozpoczął wychodzić jako organ Departamentu V Wojsk Technicznych Min. Spraw Wojsk.

Miesięcznik ten, ujmujący całokształt aktualnych zagadnień, związanych z techniką wojskową, ma za cel nawiązania styczności ze sferami, reprezentującemi technikę i przemysł w kraju i informowanie ich o potrzebach armji.

Pożądane jest przystąpienie fachowców do współpracy na łamach „Przeglądu". Prenumerata kwartalnie — 7,50 zł, półrocznie — 15 zł, rocznie — 30 zł Adres Redakcji i Administracji: Warszawa Departament V Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ul. Nowowiejska 1, 3, 5; tel. M. S. Wojsk. 222. Konto P. K. O. Nr. 14500.

**W sprawie aparatu do picia wody pomysłu p. F. Sękowskiego.**

Ministerstwo zwraca uwagę dyrekcyj i kierownictw szkół, oraz inspektoratów szkolnych i rad powiatowych szkolnych na aparat do picia wody, pomysłu pana F. Sękowskiego. Aparat ten, według opinji specjalnej Komisji, wyłonionej przez Ministerstwo do jego oceny, nadaje się do rozpowszechnienia w szkołach, zwłaszcza w tych, w których brak odpowiedniej wody do picia lub brak urządzeń do picia wody. Przy korzystaniu z tego aparatu jednocześnie stosować należy zalecony przez Komisję sposób odkażania wody.

---

**140.**

# KONKURSY.

**Odwołanie konkursu.**

Wydział Oświecenia Publicznego odwołuje konkurs ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Nr. 6 i 7 z dnia 15. lipca 1927 r. na posady kierowników szkół w szkole II w Nowej Wsi, szkół II. w Pawłowie, Dębieńsku Starem, Gaszowicach i Jastrzębiu Dolnem.

---

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na posadę nauczyciela szkoły ćwiczeń państwowego seminarjum naucz. żeńskiego w Cieszynie.

Podania udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Wydziału Ośw. Publ. do dnia 20. X. 1927 roku.

---

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na następujące posady kierowników szkół powszechnych:

1) Żyglin, powiat tarnogórski, 4 kl. szkoła, urzędowe mieszkanie, ogród, 4 km od stacji kolejowej.

2) Kochcice, powiat lubliniecki, 4 klas. szkoła, urzędowe mieszkanie, ogród, 4 km od stacji kolejowej.

3) Kośmidry, powiat lubliniecki, 3 klas. szkoła, urzędowe mieszkanie, ogród, 5 km. od stacji kolejowej.

4) Zielona, powiat lubliniecki, 1 kl. szkoła, urzędowe mieszkanie, ogród. 4 km. od stacji kolejowej.

Podanie należycie udokumentowane należy wnosić do 20. października b. r. do Wydziału O. P.

---

**Posady w gimnazjach:**

Wydział O. P. ogłasza konkurs na posady:

a) filologa,

b) germanisty,

c) matematyka

w gimnazjum im. A. Osuchowskiego w Cieszynie.

Posady pod a) i b) są do objęcia od zaraz zaś pod c) od 1. lutego 1928.

---

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza niniejszem konkurs na posady:

1) nauczyciela historji i geografji w klasach z niemieckim językiem wykładowym,

2) germanisty,

3) matematyka,

w państwowem gimnazjum w Katowicach.

Posady pod 1) i 2) są do objęcia od zaraz, pod 3) od 1. II. 1928.

Podania należycie udokumentowane wnosić należy do Wydziału O. P.

---

**142.**

## Zmarli.

1. **Jadwiga Tymbarska,** tymczasowa nauczycielka szkoły powszechnej w Gostyni, zmarła dnia 30-go maja 1927 r.

2. **Michalina Kuzielówna,** tymczasowa nauczycielka szkoły powszechnej w Pszowskich Dołach, zmarła dnia 27. czerwca 1927 r.

---

**143.**

## Wydawnictwa.

Zwraca się uwagę na wydaną w Wilnie roku 1926, nakładem Warszawskiego Towarzystwa Higjenicznego Książkę Dr. Kazimierza Karaffy-Korbutta, profesora Uniwersytetu Wileńskiego p. t. „Higjena Publiczna". Podręcznik ten ze względu na racjonalny układ materjału, jasność i przejrzystość wykładu oraz liczne odpowiednie ryciny zaleca się nabyć do bibljotek nauczycielskich i uczniowskich.

---

**Wydawnictwa ks. J. Makłowicza.**

**Nauka Wiary i Obyczajów** dla niższych oddziałów szkół powszechnych. Wyd. IV. Str. 160. Rycin 37. Cena zł 1,60. W twardej oprawie zł. 240. — Podręcznik ten jest napisany według metody „Szkoły życia". Polecony przez Min. W. R. i O. P.

**„Mały katechizm“** Wyd. III., Str. 31, Cena 50 gr. Polecony

**„Śpiewniczek religijny dla młodzieży szkolnej“.** Wyd. II. Str. 64. Cena 30 gr.

**„Złote Czytanki dla młodzieży“.** Lwów, 1926. Każdy tomik zawiera 32 stron (ilustr.) Cena 30 gr. — Tematy wydrukowanych już tomików: 1. Obowiązek. 2. Ojczyzna. 3. Miłość ku Rodzicom. — „Złote czytanki“, stanowią lekturę pomocniczą przy nauce. Zawierają one krótkie opowiadania, a więc materjał do pogadanek.

**„Przykłady Ojczyste do nauki katechizmu“.** Tom V. Str. 392. Cena 4 zł. Tom V stanowi w sobie całość i zawiera przykłady z dziejów narodu, z życia świętych i sławnych rodaków do nauki o przykazaniach, cnotach i sakramentach.

**„Mały modlitewnik dla młodzieży“** Str. 64, Cena 30 gr. „Mały modlitewnik“ nietylko budzi uczucia religijne ale suggeruje wolę do czynów, dla wyrobienia siły charakteru.

**„Z humoru religijnego“.** Tom. I. i II. Każdy tomik str. 32 (2 ilustr.) Cena 30 gr. — Jest to zbiór starych i nowych anegdot i dowcipów z dziedziny duszpasterskiej.

**„Do zdrowej wesołości“.** Cena 95 gr. Książka ta poucza o znaczeniu humoru dla zdrowia i wychowania.

Niektóre z powyższych wydawnictw nadają się na podarki szkolne. Zamawiać można w księgarniach lub wprost u autora (w Kołomyi, Małopolska).

---

**143.**

## Ogłoszenia.

**W sprawie popierania firmy „Pap“, Katowice, ul. 3-go Maja 36.**

Wydział O. P. zwraca uwagę nauczycielstwa na księgarnię „Pap“, Katowice, ul. 3-go Maja 36, której właścicielem jest p. Teodor Ludyga, znany działacz społeczny.


Cena ogłoszeń:

Cała strona 50 zł, 1/2 strony 25, 1/4 strony 12 zł 50 gr

Adres Redakcji i Administracji

**»Dziennik Urzędowy Wydziału Oświecenia Publ.«**

Katowice, szkoła Szafranka, ul. Szafranka.

**Cena nr. 8-9 . . . . . . zł 2,00**
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego . P. K. O. 301 973

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego